

An abstract painting featuring two dark, silhouetted figures standing on a hill or ridge. The figures are positioned on the left side of the frame, looking out over a vast, hazy landscape. The background is composed of broad, sweeping brushstrokes in shades of blue, green, and yellow, suggesting a sky or a distant horizon. The overall mood is contemplative and expansive.

kökler

Editörden

Merhaba sevgili okurlarımız,

Bu sayıyla dergimiz ikinci yılına ayak basmaktadır. Genç yazarlarımızı güzelleştirdiği bir yayın yılını geride bıraktık, bir mum söndürdük demiyorum. Aksine bir kandil yaktık Irak Türk edebiyatı yolunda demek isterim. İkinci yılımıza daha büyük bir coşkuyla devam etmek niyeti ve azmindeyiz.

Geçen sayılarda yayımlanan yazıları ve yazarları tek tek değerlendirmek belki tarafsız bir edebiyat eleştirmenince yapılabilir. ben taraf sayılırım ve yazarlarla aynı pencereden aynı gözlükle bakıyorum Dünyaya. En doğru değerlendirmeyi ise siz okuyucular yapacaksınız. Bu konuda mektuplarınızı şevkle beklemekte ve önemsemekteyiz. Fakat yine kendi tarafımı tutup kısaca değerlendirsem; Kökler grubu artık edebiyatımızda bir akım haline gelmektedir.

Evet. Kökler’de Türkçe dilimiz daha güzel ve zengin şekilde kullanılmaktadır. Yazarlarımız, eski kalıp ve üsluptan uzak, durumu ve anı yakalamaktadırlar. Hayal gücü sınırları zorlamakta; konular dışarıdan seyrederek değil içselleştirerek ele alınmaktadır. Bu durum edebiyatımızda farklı bir yolculuk ve evrenselliğe bir adım olarak görülebilir.

Bu sayıda memleketten insan portrelerinin işlenmesini tema olarak düşündük. Baba, genç, çocuk, çiftçi, arkadaş ve kadın figürleri güzelce işlenmiştir. Bunun yanında bazı yazarlarımız “teşhis” sanatıyla şehirlerimizi kişiselleştirmişler. Aslında bu durum yadırganmamalıdır.

Toplumumuz zaten Kerkük'ü, Erbil'i, Telafer'i uzun zamandan beri canlı varlık olarak görmekte ve insan gibi onlarla sohbet veya hasbihal etmektedir. Güzel bir yazıda ise kavuşamayan iki değirmenin aşkı anlatılmaktadır. Vatan aşkı ve özlemi yine buram buram tütüyor.

Usta Kalemler köşesinde öykülerinin çoğunda kadın figürlerini anlatan çağdaş öykücülüğümüz öncülerinden Haşim Kasım Salihi'ye yer verdik.

Bu sayımızın ortaya çıkmasında emeklerini esirgemeyen bütün yazarlarımıza ve kervanımıza yeni katılanlara; yayın kurulumuza; görsel tasarım ekibimize; özellikle de yeni sayımızda bizlere eşlik ettiğiniz için sizlere yürekten teşekkür ederiz. Yazmanın heyecanını yüreğinde hissederek yaratıcılığını kalemine yansıtan yazarlarımızın çeşitli yazılarını bu sayımızda severek okuyacağınızı umuyorum. Edebiyatın büyüsünü birlikte yaşadığımız bu yolculukta, sizden gelen her geri dönüşüm ve katkının bizim için çok değerli olduğunu belirtmek isteriz. Yeni bir sayıda buluşmak dileğiyle.

İyi okumalar.

Dr. Mustafa Ziya

kökler

3 Aylık Edebiyat ve Kültür Dergisi

5. Sayı: Ocak 2026

İmtiyaz Sahibi: Türkmeneli İş Birliği
ve Kültür Vakfı (TİKV) adına TİKV
Başkanı

Dr. Turhan Ketene

Baş Editör: Dr. Mustafa Ziya

Editör (Dil): Meral Bayar Saatçi

Yayın Kurulu: Manolya Bayraktar,
İlâf Köprülü, Deryah Ömer, Meh-
met Vandavi, Ali Kuşçuoğlu, Meral
Bayar Saatçi, Aydanur Ekremoğlu,
Merve Beyatlı, Nura Kenan Mus-
tafa, Nuray Kayacı, Aslı Küzecioğ-
lu, Hasan Yazaroğlu, Nuha Kureci,
Mehmet Erdem, Maral Beyatlı,
Hanin Ahmet Pamuk, Esen Kutup,
Karrar Hançerci, Ahmed Oruçoğlu,
Mehmet Beyatlı, Erkan Karakaş,
Ergin Türkmenoğlu, Ansar Kayacı,
Danya Şahin, Melek Küzecioğlu

Tasarım: Sefa Ziya

Ön Kapak Resmi: Sefa Ziya

İletişim: Güzeltepe Mah. Ahmet
Mithat Efendi Cad. No 46/11,
Çankaya/Ankara

www.turkmenelivakfi.org
info@turkmenelivakfi.org
Tel: (312) 4424065

3 Aylık Süreli Yayın Basım Tarihi
Ocak 2026

ISSN: 3062-066X

Baskı: Başak Matbaacılık, Anadolu
Bulvarı Meka İş Merkezi No:5
Kat:7 Yenimahalle / Ankara

Sertifika No: 51529

Dağıtım: Taha Kargo

İÇİNDEKİLER

Öyküler

6 / Manolya Bayraktar

Oğuz'un Portresi: Gülümseyen Acı

10 / İlâf Köprülü

Kerkük'ün Ağır Taşı

16 / Deryah Ömer

Balığ Meşhur Kasaba

24 / Mehmet Vandavi

Kavuşamayan Aşıklar

28 / Ali Kuşçuoğlu

Toprak Çağırısı

34 / Meral Bayar Saatçi

Erlik

Usta Kalemler

36 / Kökler

Haşim Kasım Salihi (1927-2015)

Dosya

44 / Aydanur Ekremoğlu

Kapı Önündeki Kadın

46 / Deryah Ömer
Bırak O Yıldız Parlasın

48 / Merve Beyatlı
Yirmi Beş?

50 / Nura Kenan Mustafa
Babasızlık

52 / Nuray Kayacı
Zehra Bektaş Öldü Mü?

Deneme

54 / Aslı Küzecioğlu
Kısa Süren Yolculuk

56 / Hasan Yazaroğlu
Kerkük: Kanla Yazılan Kimlik

58 / Nuha Kureci
İnsanı İnsana Bağlayan

İnceleme

60 / Meral Bayar Saatçi
Mürekkepten Kùltürler:
Gerçeğe Açık Pencerele

Şiir

62 / Mehmet Erdem
Don Ritchie ile 24. çay

64 / Maral Beyatlı
Pembe Dumanlar Anılar

66 / Ahmet Oruçoğlu
Yıldızsız Dünya

68 / Hanin Ahmet Pamuk
Dönen Okların Güncesi

70 / Esen Kutup
Sabahın İlk Işığında

72 / Erkan Karakaş
Kaderin Küfürbaz Çocukları

76 / Mehmet Beyatlı
İz

78 / Ergin Türkmenoğlu
Hâlâ var ama

80 / Karrar Hançerci
Bahçelerde İsyan

82 / Ansar Kayacı
Loş Işık Altında

86 / Danya Şahin
Kaybolan Yıllar

88 / Melek Küzecioğlu
Sessizliğin Mahkemesi

Manolya Bayraktar
**Oğuz'un Portresi:
Gülümseyen Acı**

Oğuz, on dört-on beş yaşlarındayken resim yapmaya büyük bir tutkuyla bağlıydı. Beyaz kâğıdı, kalemi ve boyaları her zaman çantasında hazırdı. Nerede oturursa otursun, dikkatini çeken her manzarayı en küçük ayrıntısına kadar çizirdi. Hayal dünyası genişti; gerçeği anlamayı ve aktarmayı seven bir yapısı vardı. Onun için ressamlık bir hobi değil, gelecekteki mesleğinin ta kendisiydi.

Ailesi ise bu merakını sadece “güzel bir hobi” olarak görüyor, ama hiçbir zaman bir meslek olarak düşünmüyordu.

Zamanla okul, sınavlar ve beklentiler arasında Oğuz’un yolu değişmeye başladı. Hayal ettiği çizgilerin yerini bambaşka bir rota aldı. Güzel sanatlar fakültesi yerine, ailesinin isteğiyle hukuk fakültesine yazdırıldı.

Aslında Oğuz’un ailesi baskıcı değildi; aksine ona birçok konuda özgürlük tanımıştı. Resim yapmayı öğrendi, istediği zaman seyahat etti, hayal ettiği pek çok şeyi yaşadı. Bütün bunlara rağmen ailesi yalnızca bir konuda istekte bulunuyordu: Hukuk okuması.

“Yılların hayalinden vazgeçmek

mi? Yok... hayır, yapamam.”

Oğuz çok üzgündü; içi sızlıyordu. Hayalinden kopma fikri ona korkunç geliyordu. Bu durum sadece ona değil, hayalinden vazgeçmek istemeyen herkes için zordur. Başta inat etti, sonra yalvardı ama en sonunda emrivakiye boyun eğdi ve bir hukuk öğrencisi oldu.

Sadece ressam olabileceğine inanıyor, başka hiçbir alanda başarılı olacağını düşünmüyordu. Kendine güvenemiyor ama başarısız olmaktan da utanıyordu; bu yüzden daha çok çabaladı. Dört yıl süren hukuk fakültesi onun için oldukça zorlu geçti ve bitmesi için gün saydı. Ve sonunda bitirdi—hem de başarıyla.

Mezun olduktan sonra düşündüğünden daha hızlı bir şekilde iş hayatına atıldı. İlk başlarda yadırgadı; dosyalar, ifadeler, mahkeme saatleri... Kendini renklerin ve hayal ettiği çizgilerin çok uzağında buldu. Buna rağmen çalıştı ve birkaç yıl içinde “başarılı bir avukat” olarak tanındı. Ama yine de bu mesleğe karşı soğuktı; henüz içten içe kabul edemiyordu.

Hep kendine soruyordu:

“Ben neden buradayım? Neden ünlü bir ressam olmadım? Neden hayalimden vazgeçtim?”

Her yıl bu soruların ağırlığından kaçmak için kendine küçük bir nefes alma hakkı tanıdı. Bir haftalığına, kimseye haber vermeden başka bir ülkeye giderdi. Bunun tatil olmadığını biliyordu; bu, ruhunu dinlendirme yöntemiydi. Fotoğraf çekmez, anı toplamaya çalışmazdı. Sadece yürür, bakar ve düşünürdü. Yanında daima küçük bir defter olur, dikkatini çeken detayları karalardı.

Bu yıl rotası farklıydı: Sessizliği ve yeşiliyle bilinen İran’ın kuzeyine, Gilan eyaletinin Fümen şehrine gitti.

Oğuz’un ilgisini ilk çeken yer Rudhan Kalesi oldu. Kaleye giden yol beklediğinden daha canlıydı. Ağaçların arasında uzanan taşlı yürüyüş yolunun iki yanında küçük tahta dükkânlar vardı. Kimisi balık pişiriyor, kimisi el yapımı süsler satıyordu. Balığın sıcak kokusu yağmur görmüş toprağın kokusuna karışıyor; insanları tatlı bir iştahla kendine çekiyordu. Tezgâhlarda yöresel giysiler asılıydı—renkli, hafif parlak kumaşlar rüzgârda

nazikçe sallanıyordu.

Kaleye gelen insanların yüzlerinde yorgunluk değil, hafif bir mutluluk vardı. Yürüyüşün ağırlığına rağmen herkes doğayı seyrediyor, zaman zaman birbirine gülümsüyordu. Oğuz, bu huzurlu enerjiyi anlamakta zorlandı. Şehirde alıştığı gergin yüzlerin aksine, burada herkes rahat ve sakindi.

Yol boyunca fotoğrafçılar “Hatıra olsun! Gelin bir fotoğraf çekelim!” diyerek insanlara sesleniyordu. Oğuz izledi ama ilgisini çekmedi. Ona göre fotoğraf bir anı saklıyordu; ancak resim yapmak, bir hikâyeyi anlamaya çalışmaktı.

Biraz ileride sessiz bir köşe buldu. Taştan bir bankın üzerine oturdu, defterini ve kalemini çıkardı. O tanıdık rahatlama omuzlarına yayıldı.

Tam manzarayı çizecekken, bir adam dikkatini çekti.

Kalabalığın arasında yürüyen yaşlı bir adam...

Adamın dudakları yumuşak bir gülümsemeyle kıvrılmıştı. Fakat gözleri...

Gözlerinde başka bir şey

vardı: hafif bir acı, yorgunluk, yalnızlık...

Bu çelişki Oğuz'u durdurdu. Manzara bekleyebilirdi; böyle bir yüz ise beklemezdi.

Sayfaya adamın yüz hatlarını çizmeye başladı. Çizgiler ilerledikçe yüz belirginleşti—gülümseyen bir ağız, acı taşıyan gözler...

Bitirdiğinde, bir süre resme baktı. İçinde bir titreşim hissetti. Bu yüz, aradığı "hikâyeli yüz"dü.

Oğuz, defteri kapatmadan yaşlı adama doğru gitti. Adam bir ağacın gölgesinde oturmuş, elinde bir ceviz çeviriyordu. Oğuz yaklaşınca başını kaldırdı ve gülümsedi.

Oğuz defteri gösterdi. Adam önce gülümsedi, sonra gözleri resime takıldı. Gözlerindeki kırmızılık çizgide açıkça görülüyordu—yorgunluk, yaşanmışlık, hafif bir ıslaklık...

Adam hafifçe kaşlarını kaldırdı: — "Bu kadar mı belli oluyor benim acım?" dedi yumuşak bir sesle.

Oğuz konuşmadı. Çizgiler onun yerine konuşmuştu.

Adam deftere biraz daha baktı,

sonra elini Oğuz'un eline koydu:

— "Ne kadar acısan da, ne kadar üzülse de bunu kimseye belli etme oğlum. Kimse senin üzüldüğünü görmeyi hak etmiyor."

Bunu söyledikten sonra ayağa kalktı. Sakin gülümsemesiyle kalabalığa karıştı ve birkaç saniyede kayboldu.

Oğuz elindeki deftere baktı. Adamın gülümseyen ağız ve acı dolu gözleri hâlâ oradaydı. İçinde derin bir ses yankılandı:

"Ben... neden kendi üzüntümü herkesin görmesine izin veriyorum?"

Tekrar bankın kenarına oturdu. Adamın çiziminin altına yıllardır ezberinde tuttuğu dizeleri yazdı:

"Ağlamak için gözden yaş mı akmalı?"

Dudaklar gülerken insan ağlayamaz mı?" – Viktor Hugo

Rüzgâr sayfayı hafifçe dalgalandırdı. Oğuz uzun zamandır ilk kez kendini daha hafif hissetti.

2006 yılında Kerkük'te doğdu.
Barış Kız Lisesi mezunudur.

İlâf Köprülü
Kerkük'ün Ağır Taşı

Siz mevsimlerin değiştiğini nasıl anlarsınız? Benim için bahar, babamın akşam ezanından evvel avlu kapısından içeriye girmesiydi. Yaz, çimentoyla döşenmiş avlunun ayak tabanlarımı yakarak avlu kapısına yalınayak koşmam ve boynuna sarılmamdı. Sonbahar, gözlerindeki yorgunluğu ve omuzlarındaki yükleri fark ettiğim zamandı. Fakat kış... Babamın kış mevsimini daha önce hiç görmemiştim.

O yıl ortaokula başladığımdan beri hiç olmadığım kadar huzursuzdum. Rüzgâr bir başka

esiyor, güneş gölge vermiyordu bize. Görünmez sisler çevirmişti dört yanımızı. Korya'da, Musalla'da, Şaturlu'da, Cirit Meydan'da, kısacası nabzımın attığı her semtte huzursuz ruhlar dolaşıyor gibiydi. Kerkük'ün taş sokakları her zamankinden sessiz, ıssız ve soğuktu. Sanki şehir nefesini tutmuş, yaklaşmakta olan fırtınaya karşı uyarıyordu bizi.

Okul yolunda, sebze tezgâhlarında, ekmek kuyruklarında, sokağımızda, arkadaşımın yüzünde, mahallenin delisinde ve hatta bahçemizde bir

tedirginlik vardı. Hissediyor fakat anlam veremiyordum.

Annem, avludaki nar ağacına bakarken “Bu sene meyve zor verir.” dediğinde aslında söylemek istediği şeyin meyve olmadığını anlayamamıştım. Evimizin içindeki hava bile bize yabancı kesilmişti. Sobamızın dumanı tüterken ısınamıyor, güneşin altında aydınlanamıyor, havayı ciğerlerimizi dolduracak kadar içimize çekemiyorduk.

Böylesi zamanlarda babamı düşünmeden edemiyorum. Babam, her zaman memleketin derdiyle kendini örten adamlardan. Dava adamı böyle mi olur, yoksa cephe cephe savaşmazsa hakkını alamaz mı diye çok düşünürdü. Kendi acısını anlatmaz, başkalarının yükünü taşımakla yükümlü olduğunu hissedirdi.

Yıllarca onun omuzlarındaki yükün dostlarının yükü olduğunu düşünmüşüm. Meğer insanın kalbi bazen memleketinden bile daha ağır oluyormuş. Babamın memleket sevdası ise omuzlarında ağır bir yükü... İşte şimdi anlıyorum.

Tek derdi ailesi ve bahçesi olan annemin de huyu

değişmişti son zamanlarda. Ekmeğe, bahçeye ve bize göz kulak olmayı dert edinmişti. “Ekmek en kutsal nimet.” derdi. “Bahçemiz bereketimiz ve siz... İrşad’ım, yiğit oğlum; Nurşad’ım, biricik kızım... Benim en değerli varlığımınız.” diye eklerdi. Ancak biz bilirdik ki saydıklarımın her üçünü de Kerkük’e kurban ederdi. Ağabeyim de, babam da...

Bir keresinde komşumuzun kızı haber getirdi. Akşamın karanlık bir yumrukla indiği o kara gecede...

— Yabancılar artmış. Kerkük’ün etrafından, kırsaldan, köylerden, dağlardan, ovalardan gelenler kimseye acıymıyor. Evlatlarına mukayyet ol. Eşine de söyle, daha dikkatli olsun. dediğini duymuştum.

— Bu gidişle kendi memleketimizde yabancı olacağız. Ne başımızı ne barışımızı korumaya yetmeyecek bu göç. diye yanıtlamıştı annem.

O akşamdan sonraki gün batımı, ecelle geldi. Kış, avlu kapısından babamla birlikte değil; babamsız girdi...

Yasımızı tuttuk, siyahlara büründük, kulluğumuza uygun

ağtılar yaktık. Evimizin içi sessizliğin üç hâline şahit oldu. Konuşulmayan sözlerin sessizliği, bizi bekleyen kaderin sessizliği ve bir daha geri dönmeyecek bir insanın sessizliği. Baba... O günden sonra hiçbir ifade bu kadar kayıp olmadı bende.

Vefat ettiği güne dönmek çoğu zaman elemle yıpratsa da bana öğüt verici bir bilge veyahut gelmekte olanın kahin sözlerinden bir kehanetle hatırlarım.

O sabah kadınlar birbirine yaslanarak sessizce ağlıyor, erkekler avluda başlarını eğerek dua ediyordu. Fakat bunların en garibi, evin ortasında duran boş minderdî. Babamın yıllardır oturduğu, kalabalığın içinde bile kendi hükmünü kurduğu o minder. Annemin eliyle diktığı, köşeleri saçaklı, kumaşı yıpranmış, defalarca yamanmış boş minder... Sanki biz ne kadar bakmazsak o da o kadar yok olacaktı. Fakat bakmamak mümkün değil. Gözlerimizi anılarımızdan kaçırmaya kapatsak da ufkumuzda görünmeye devam ediyordu o minder.

Bir an, ne olduğunu anlayamadan

içeriye iki adam girdi. Ellerinde ağır bir taş, omuzlarında tanıdık olduğum yükler...

Taş dediğime bakmayın; kayadan kopma, iri, koyu renkli, derisi güneşten yanmış bir omuza benzeyen, çıkıntılı, pürüzlü bir kütle... Ne çok büyüktü ne de küçük. Fakat öylesine ağır görünüyordu ki evimizde oluşan sessiz boşluğu doldurmak istercesine ağır duruyordu. Adamlar taşı yavaşça babamın minderinin üzerine bıraktılar. Taş mindere değdiği an avludaki bütün nefesler aynı anda durdu. Dualar sessizce devam etti, gözyaşları kadınların yanaklarında kurudu.

Neler olup bittiğini anlayamıyordum. İçimde aniden beliren öfkeyi şaşkınlığım bastırıyordu.

— Babacığım... dedim. Babamın yerine taş mı konur? Ona olan hürmetiniz bu kadar mıydı?

Beni duyduklarında bir anlık tüm bakışlar üzerimde toplandı. Ama kimse bir şey söylemedi. Taş, minderin üstünde, üzerine düşen hafif ışık hürmetle kırılıyordu.

— Anne! diye feryat ettim. Nasıl izin verirsin? Nedir bunun

manası?

— Ağırbaşımızı kaybettik kızım. Bu taş, evimizin ağır taşıdır artık. Evimizin ağırbaşı eksik olmasın diye. Babanın yerini tutmayacak ama ona her baktığımızda bize ağırlığımızı hatırlatacak. Babanın boşluğunun büyüklüğünü gösterecek.

“Ağırlığımızı hatırlatacak...”
Öyle demişti annem. Mercan tespihlerini çevirip zikreden dilsiz kullar gibi duran babamın dostlarına baktım. Bu insanların ağır taşı neydi? Ne için bu kadar yürekten üzüldü ve yasımızı en az bizim kadar yaşıyorlardı?

Dışarıya koştum. Bahçeyi ve avluyu geçtim. Mahallemizi geride bıraktım. Sonra semti, sonra insanları, kalabalıkları, nüfusumuzu yakanları, babamın sırtına yük olanları, akın akın gelen herkesi geride bıraktım. Babamın memleket sevdasını geride bıraktım. Babamın omuzlarına darbe gibi inen ve onu kalbinden götüren her ne varsa geride bırakmak istercesine koştum, tokuştum, düştüm...

Ne fayda eder? Ekmeğimizi, bahçemizi geride bıraktım. Kırmızı nar gülleriyle çiçeklenmiş ağaçlarımızı, annemi, ağabeyimi,

ağır taşımızı, yasımı geride bıraktım. Koştum, kanadım, yandım...

— Gelmeyin! diye bağırdım. Bozmayın toprağımın gül açan bahçelerini. Barışımızı bozmayın. Kerkük'ümü almayın benden. Babamı almayın...

Koştum, ağladım, isyan ettim...

— Gelmeyin ne olur. Anadiline, mahallemin adına, sıra arkadaşına, okul yoldaşıma zarar vermeyin. Ruhunu değiştirmeyin memleketimin. Barışımızı almayın Kerkük'ümden...

Koşuyordum. Ayağım taşla takılıyor, ayakkabım çamura batıyor ama duramıyordum. Göğsümde bir şey yanıyor; hem babama ağlıyor, hem de memleketime ağlıyordum.

Köşeyi dönünce Kerkük Kalesi'ni görebiliyordum artık. Güneş, taşların üzerine vurmuş; her biri bin yıllık bir ağırlığı saklayan kapılarını son kez dövüyordu. Bir daha doğmamak üzere ayrılıyordu memleketimden. Durup nefes nefese kaldım, kaleye baktım.

— Bizim evin ağırbaşı babamdı. Onun ağır taşını bugün getirdiler. Bu şehrin ise hem ağırbaşı hem

ağır taşı Kale’mdir. dedim.

Nefesim tükendi. Son kez var gücümle, içimde tüten son parça alevle tüttüm, kül oldum. “Kale’mi almayın!” dedim fakat kimse sesimi duymadı...

Ne zaman o anı hatırlasam hıçkırıklara boğulur, yürekte sarsılırım. Babamın yerine konulan taşı bir daha kimse almadı elimizden. Evimizin ağırlığı şimdi o minderdedir.

Ya Kerkük? Onun ağır taşını kim aldı elimizden?

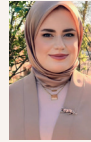
Kale orada duruyor. Yıllar geçti; yıkıntı ve döküntüler içinde sinmiş bir hüznle bize bakıyor. Yaralı taşları görünmez eller tarafından oynatıldı, kanatıldı. Bizim evden bir baş eksildi, Kerkük’te ise koca bir hafıza...

Kerkük, insanın içini hem ısıtan hem de acıtan bir memleket oldu. Gök bile burada daha ağır durmaya, bulutlar çabuk yorulmaya, çiçekler solmaya başladı. Sokaklar, bir milletin üstünde yıllardır biriken suskunlukla örüldü, zorbalıkla nakşedildi. Hangi kapı çalınsa içerden bir ağıt, bir hatıra, bir kayıp hikâyesi duyuldu. Ayrı dilleri konuşup aynı sevdayı taşıdığımız insanlarla asi ruhlar

girdi aramıza.

İnsanlar kimliğini bir bohça gibi sırtında taşımaya alıştı. Birileri o bohçanın düğümünü çözmeye kalktıkça Kerkük biraz daha içine kapandı. İnsanlar dillerini sakladı, şarkılarını alçak sesle söyledi; çocuklar bile kendi gölgelerinden çekinir oldu. Bir şehrin hafızasını silmeye kalktılar. Ağır taşımızdan gök bayrağımızı aldılar.

O zamanlar çocuktum. Mevsimlerin değiştiğini siz nasıl anlarsınız bilmiyorum. Ben, kış mevsiminin geldiğini kapımızdan babamsız girdiğini görünce anladım...

2000 yılında Kerkük’e bağlı Altunköprü ilçesinde doğdu. 2023 yılında Tikrit Üniversitesi Mühendislik Fakültesi İnşaat Mühendisliği bölümünden mezun oldu. Hikâyelerin yanı sıra, tefrika romanı, folklorik yazılar, şiir ve senaryolar da yazmıştır.

Deryah Ömer
Balığı Meşhur Kasaba

Elime aldığım hediye, içimde tarifini bulamadığım derin bir coşku yaratmıştı. Adeta küçücük, parıldayan bir sır, bana doğru usulca sokulmuştu. İkimizin de zihninde şekillenen o hayali çağırıyordu. İlâf'ın heyecanı ve coşkusu bana yansdı. Sanki mutluluğunu benimle paylaşıyor, hayalimize birlikte gülümsüyorduk. Bütün bunlar

adeta o kasabaya açılan kapının davetiydi...

İlâf, Altunköprü kasabasında pembe yanaklı, insana kendini sevdiren, çekingen bir kızdı. Onu, daha önce rastlantı sonucu dört kez karşılaştığımda tanımıştım. Yakın zamanda bir ödev hazırlamam gerekiyordu. Bu ödev için doğup büyüdüğüm memlekete dönmem şarttı.

Kestanesi ile meşhur Bursa'da öğrenciydim. Kerkük'e, eksik kitaplarımı toplamak için döndüğümde başıma ne geldiyse bir ay içinde geldi. Normalde en çok farklı bir bakış açısıyla yazdığım deneme yazılarımla tanınıyım. Bursa'dan Kerkük'e dönme kararı verdim. Fakat işler planladığım gibi gitmedi. Bana kalsa Kerkük'te bir ay kalır, ailemi ve arkadaşlarımı görür, ihtiyacım olan kitapları temin ederek geri dönerdim. Ancak hayat bazen planladığımız gibi gitmez. Geçmişten beri kendi dilimde kitap yazıp okumakta hep bir engelle karşılaşan şehre büyük umutlarla gittim. Başka bir ülkede olsaydım, kendi dilimdeki kitabı sipariş eder, olmadı kütüphaneye uğrar, bir şekilde bulurdum.

Yaşadığım şehirde üç kütüphane vardı. İlki eski bir yazara aitti ve paylaşımcı değildi. Onunla konuştuğumda bana, "Kitap rafımı senin için dağıtmam," demişti. Başta çok alınmıştım ama sonra öğrendim ki daha

önce birkaç öğrenciye kitap verip geri alamadığı için böyle davranmıştı. Yani mesele bana özel değildi. İkincisi birkaç sıra raflık bir ev kütüphanesiydi. Fahri amcanın verdiği adrese rağmen kuytuda kalmış o evi bulamadım. Sanki kütüphanenin kendisi bile bulunmak istemiyordu. Üçüncüsü ise İsmet amcaya aitti. Ondan kitap istendiğinde önce o kişi hakkında bilgi edinir, sonra gözü tutarsa ikişer ikişer kitap verirdi. Bu da işimi geciktiriyordu. Meğer onun da haklı bir sebebi varmış. Önceden verdiği kitapların üzerine su dökülmüş, sayfaları buruşmuş, kapakları hasar görmüştü. Bundan sonra titiz davranması doğal bir haktı. Başta bunun farkında değildim. Her şeyin bana güçlük çıkarmak için yapıldığını sanıyordum. Ta ki bir gün, İsmet amca katıldığı bir kitap fuarında Mavi derginin 6. sayısındaki bir deneme yazımı okuduğunu öğrenene kadar. Yazımı okuduktan sonra bana bakışı değişmişti. Sonraki

görüşmelerimizde elinde üç poşet kitapla geldi. Kalemimi beğendiğini ve yazmaya devam etmem gerektiğini söyledi. O an tüm yorgunluğum hafifledi. Bu olay, arayışımın karşılıksız olmadığını ve çabalarımın sonunda karşılık bulacağını hissettirdi.

Aradığım kitapların bazıları eski olmaları ve bulunması zor olduğu için kütüphanenin sessiz köşelerinde, bazıları ise eski yazarların tozlu raflarında gizlenmişti. İki haftam heba olmuştu. Hâlâ beklemeye devam diyordum. Belki bir yazar sesimi duyar da ülkeme hizmet ettiğimden bana kitap yardımında bulunurdu. İlâf ile beraber her hafta çevrimiçi kursa katılıyordum. Hocamız ödev konusunda hem anlayışlı hem de halden anlardı. Hayatımda ne kadar sorunla karşılaşsam karşılaşayım, kurstaki hocama ve İlâf’a yansıtırmamaya çalışıyordum. Ancak İlâf az çok başıma gelenleri tahmin ediyor ve yardım etmeye çalışıyordu.

İlâf birden kütüphanesini iyice aramaya başladı. Sonuçsuz kalan aramanın ardından beni mutlu edebileceğini düşündüğü bir hediye almaya karar verdi. Önceki dört tesadüfi karşılaşmadan sonra bu sefer de İlâf’ın doğup büyüdüğü ve benim de merak ettiğim kasabada buluşmaya karar verdik.

Altunköprü, balığı ile tanınan ve büyük yaştaki dedelerin yöresel kıyafetleriyle işe gittiği bir Türkmen kasabasıdır. Camdan yolu izlerken gözlerim taze sebze ve meyvelere takıldı. Tam Altunköprü saytarasını (kontrol noktası) geçtikten sonra bir kahvehane vardı. Bazı adamlar sohbet masasında çay içiyor ve oyun oynuyorlardı. İlâf, daha ilk dakikadan kahvehanenin gece yarısına kadar açık olduğunu ve insanların oyun oynayarak vakit geçirdiğini anlattı. Sabahın erken saatleri olmasa da kahvaltı yapmak için buluştuk. İlâf beni gördüğünde “Geldiy” dedi. Yüzümde beliren tebessümle tatlı atışmamızın ilk “Geldiv”

cevabını verdim. Daha ilk baştan, dilin şehir ve kasaba arasındaki değişikliğine kucak açmış bir tavra kapı aralanıyordu. Bu durumdan hem ben hem İlâf memnunduk. Altunköprü'nün meşhur yoğurt ekmeğiyle kahvaltımızı yaptık. Heyecanım yüzümden okunuyordu. Balığı meşhur kasabada sadece midem değil, beynim de yeni bilgilerden nasibini alacaktı. Sonuçta ister büyük ister küçük bir yer olsun, her yerin kendine has özellikleri vardır.

Sohbetimizde İlâf hangi kelimenin sonuna "Y" harfi ile söylese, ben "V" yapıyordum. İlâf'ın en sevdiğim özelliklerinden biri de buydu. Aramızdaki şive farklılığı yaptığımız atışmalardan anlam çıkarmıyor, aksine duruma ayak uyduruyor ve yeri geldiğinde nerede güleceğini biliyordu. Belki de ben de öyle olduğum için iyi anlaşıyorduk.

Kahvaltudan sonra üzerine şiirler yazılmış Altunköprü'nün adını aldığı tarihî köprüsünden

geçtik. Köprü'nün yapılışı tam olarak bilinmese de Halide Nusret Zorlutuna'nın Bir Devrin Romanı kitabında, Zap Suyu üzerinde bu Altunköprüyü IV. Sultan Murat'ın yaptırdığı yazılmaktadır. İlâf'ın anlattığı ve daha önceden okuduğum kitaptaki bilgiye dayanarak geçtiğim köprü'nün fotoğrafını çektim. O da yetmezmiş gibi kendi fotoğrafım da olsun istedim. Sonuçta gezdiğim yerler hakkında sadece bilgi toplamakla kalmıyor, fotoğrafını çekiyor ve sosyal medya hesaplarımda açıklamalarla paylaşıyordum. Bunu yaparak sadece kendi merakımı gidermiyor, aynı zamanda çevremdeki insanların da bilgilenmelerini sağlıyordum.

Köprüde fotoğraf çekinerek oyalandıktan sonra "Bitirdiy?" dediğinde, bir insan sevdiğine sataştığında ne kadar keyif alırsa o kadar keyif alıyordum. Ben de "Bitirdiy?" diyerek, bana sorulan soruya soru sorar gibi yanıt verdim. Aslında o, cevaptı ve bunu en iyi İlâf anlıyordu.

Eğer Altunköprü'den biri gibi davranmak ve anlaşılacak istiyorsan "Beme, beye, besine" (bana, sana, ona) demelisin. Bu durumda direkt olarak köprülünü olduğunu düşüneceklerdi. Ben de "İlâf, beme resim aldıy?" (İlâf, bana resim çektin mi?) dedim. İlâf yüzüme baktı. İkimiz birden kahkaha attık.

Altunköprü'ye kadar gelip şat (nehir) etrafında oturmadan dönmenin bir anlamı yoktu. Az önce kahvaltı yaptığımız yetmezmiş gibi İlâf arabanın bagajından külçe (cevizli kurabiye) çıkardı. Bütün bunları hazırlarken "Bagajda mastav eksik," deyince, ben de ona mastavın ne demek olduğunu soran bakışlarla baktım. İlâf, açıklama gereği hissederek mastavın eskiden maddi sıkıntıdan dolayı çorba niyetine yoğurt ve yarpız ile yapıldığını açıkladı. İki bardağa önceden hazırladığı termostaki çaydan doldurdu. Bu, daha sürprizin başlangıcıydı.

Benim için önceden düşünüp

her şeyi planladığını nereden bilebilirdim? İlâf, hikâye yazma ustasıydı. Yazdığı hikâyelerini henüz az kişi bilse bile hepsi birbirinden değerliydi. Bana en çok sevdiği Lal ve Dil hikâyesini okudu. Beğenmeme şansım oldukça düşüktü. Eleştiriye açık olduğu için önce övgüler yağdırıp ardından bir iki yapıcı eleştirimi de esirgemedim. İnsanın hayatında yazdığı hikâyelerine yapılan eleştiriye ve şivesindeki farklılıkla yapılan atışmaya darılmayan arkadaşının olması ne güzel bir duyguydu. Bazen susup gün batımını izledik. Müzik açıp beraber söyledik. Bir ara bana şatın karşısındaki evler hakkında, daha önce duymadığım eskiden yapılan bir geleneği anlattı. Eskiden komşularının daha anlayışlı olduklarını ve zamanla bu durumun değişmesinden dolayı yakındı. Önceden kasabadaki insanlar millî Türkmen kıyafetleriyle meclis kurarlarmış. Müzik gecesi yapar, saz ve def eşliğinde türküler seslendirirlermiş. Komşular da

bu durumdan rahatsız olmaz, gidip eşlik ederlermiş. Ancak zamanla bu durumun değiştiğini anlatırken uzaklara daldı. Sohbet ilerlerken zaman hızlıca ilerliyordu.

Başka bir yere gitmeden önce sıra hediyeye gelmişti. Beni mutlu eden hediyeye bakıyordum. Özenle paketlenen hediye, neredeyse bir ayımı heba ettiğim ve bu süreçte dertlerime ortak olan arkadaşım tarafından hazırlanmıştı. Böyle bir sürpriz yapması karşısında uygulanıyordum. Paketin içinden İlâf Köprülü'nün 23 Öykü kitabı çıktı. Arka kapağın iç tarafına benim için ince ve zarif bir cümleyle imzasını atmıştı. Sanki o imza yalnızca bir ad değil, yaşadığım tüm arayışların, çabaların ve umutların bir karşılığıymış gibiydi.

Becerikli bir kız olduğundan araba kullanmayı öğrenmişti. Beni doğup büyüdüğü kasabada gezdirmeye devam ediyordu. Bu durum epey hoşuma gidiyordu. Yolculuğa devam

ederken gözlerim millî Türkmen kıyafetiyle yolda yürüyen dedelere takıldı. İçimdeki mutluluk gitgide artıyordu. Katliam görmüş kasabada cesur insanlar görmek tarif edilemez bir duyguydu. Yol boyunca oradan buradan konuşmayı ihmal etmedik. Derken İlâf arabayı Abu-Ali tabelasının olduğu yerde park etti. Sıra kasabanın meşhur balığındaydı. Yalnız Abu-Ali'nin sadece balığı değil, aynı zamanda kelle paça ve kebabı da meşhurdu. Ancak madem kasabanın balığı meşhurdu, balık yemeden dönmemeliydim. Balık iyice pişmiş ve tepsiyi kaplayacak kadar büyüktü. Lezzeti söyledikleri kadar varmış. Elle daldık yemeğe, bir yandan gün kararıyordu. Günüm dopdolu ve bir o kadar anlamlı bitiyordu.

Evde günün en özel detayını düşünmeye başladığımda, başta ödevim için ihtiyacım olan kitapları temin edemediğimi, ödevimden caydırılmam için karşılaştığım engelleri hatırladım. Ama sonradan hem

kütüphanelerden hem de İlâf sayesinde istediğim kitaplara ulaşabildim. Bu üç kütüphane... Paylaşmayan yaşlı yazar, kuytuda kaybolmuş ev kütüphanesi ve titiz İsmet amca... İlk bakışta sert ve aşılmaz gibi duran bu kütüphaneler, aslında sadece kırılmış güvenin ördüğü ince bir kabuktan ibaretti. O kabuğun ardında ise memleketimizin insanının asıl yüreği saklıydı. Her ne kadar zaman zaman çekingen ve temkinli görünseler de güven ve değeri gördüklerinde ekmeğini, kitabını ve hatta kalbinden bir parça sevgiyi paylaşmaktan çekinmezler. Paylaşıldığında kitap hem okurun hem yazarın dünyasında hak ettiği değeri bulur.

Kütüphanelerden ve İlâf'tan gelen bu destek, beklediğim katkıyı bana sağladı. İçim rahattı, yeni bir kütüphane var oluyordu. Bu kitap, yeni bir neslin yardımsever ve paylaşımcı bir toplumun habercisiydi. Kasabadan dönerken arkadaş kazanmış, yeni bir yer keşfetmiş ve kendimi özel hissedeceğim bir kitap edinmiş oldum. Bu sadece bir kitabı değil, çok şeyi ifade ediyordu.

1997 yılında Kerkük'te doğdu. 2020 yılında Kerkük Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu. Bursa Uludağ Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde yüksek lisansını tamamlamıştır.

Mehmet Vandavi
Kavuşamayan Aşıklar

Yelin esintisi, rüzgârın savruluşu
ile güneş her gün doğuyor;
karanlığın çökmesiyle birlikte
Sadullah'ın yüzüne de bir
hüzün geliyordu. Kubbesi, yaşlı
bir adamın son zamanıymış
gibi yüzünü göğe çevirmiş
dua ediyordu. Vücut yapısı o
kadar sağlamdı ki dozere karşı
dururcasına ayakta idi. Eskiden
kalabalık hâlinde gelen insanlar,
buğdayın kokusuyla havayı

doldururcasına buğdaylarını
değirmende öğütüyorlardı. Burası
yalnızca buğdaylar için gelinen
bir iş alanı değil, aynı zamanda
insanların piknik yapabilecekleri,
nehirde yüzebilecekleri,
hayvanlarını otatabilecekleri,
çocuk kahkahalarıyla dolan ve
en önemlisi de köydeki âşıkların
buluşabilecekleri bir yer olmuştu.

Akan nehrin sesi o kadar güzeldi
ki sabahın ilk ışıklarında öten

kuşların sesi gibi, bir şarkının müziği gibi etrafa yayılıyordu; o ses yalnızca bir su sesi değil, huzuru ve ferahlığı da beraberinde getiriyordu. Nehrin kenarında duran Sadullah, içine kapanık bir duvar gibi görünse de aşkına kavuşamamış bir yürek; toprağında çiçekler yeşermeyen bir bahçe gibiydi. Taşları yıpranmış, duvarları yıkık ve mahzundu. Kapısı, bir kavuşmanın şahitliğini üstlenmek için daima açık tutuluyordu. Hiç bilinmeyen yüreğindeki sancısını kimse anlamıyor, insanlar ona terk edilmiş bir değirmen, işlev görmeyen bir nesne gibi baksa da Sadullah'ın kalbinde fırtınalar kopuyor ama kimseye ne gösterebiliyor ne de açıklayabiliyordu. Yüreğinin dili olsa haykıracaktı sevdiğini, özlediğini ama onu anlayacak bir insanın olmadığını biliyordu. Hiç durmayan nehir şırlıtısı, geceleri Ay'ın gümüşten bir bıçak gibi suyun yüzeyine vurup güzel bir görüntü oluştursa da nehir içindeki hüznü saklıyor, kimseye göstermeden yolunu buluyordu. Nehrin diğer tarafında duran Sonay, hiç kıpırdamayan yüzyılların içinde biriktirdiği sessizliği ile asaletli

bir duruşu; yaşanmışlığın çizgileri adeta duvarına ince bir kalem gibi işlenmiş tenine hüznü ve güzel bir renk katmıştı. Başındaki beyaz bir duvak gibi duran kubbesi ile sevdalısını bekliyor gibiydi. Rüzgârın esintisi ile sanki duvarların arasında geçen o yel onun nefes alışığıydı; o nefes ile ayakta kalmayı başarmış bazı yıkık dökük taşları olsa da zaman onu daha da güzelleştirmişti. Kapısı Sadullah'a bakıyor ve ilk kez bu kadar aralanmış olan kapı sanki kalbin buyruğu ile açılmıştı. Güneş ona vururken adeta bir gümüş gibi daha da parlıyordu. Belki de oradaki insanlar bunun farkına varmamış ama doğa buna inanmıştı. Kapısı açık değirmene değil de aşkına bakıyordu; o titrete vücudu artık ona kavuşmak istiyordu.

Kavuşmayan suskun değirmenler, insanlar onları duymasa da aşklarını her hareketlerinde birbirlerine belli ediyorlardı; çatlaklarında bile yüzyılların söylemleri vardı. Yalnız kalan değirmenler birbirlerine o kadar aşık ki rüzgâr estiğinde Sadullah değirmenin tozları diğer Sonay değirmene uçar; sanki canından bir parça verircesine diğer

değirmene ulaşırdı. Buna karşılık olarak diğer Sonay değirmenin kubbesindeki pencerede biriken güneş ışığını ona yansıtırdı; ona “Ben buradayım, seninim.” der gibiydi. Belki insanlar bunu görmüyor ama doğa bu aşkı onaylıyordu.

Kavuşmayan iki âşık, birbirlerine bu kadar yakinken kavuşmayacak ama birbirlerine olan sevdaları da hiç bitmeyecek, tükenmeyecekti. İki âşık yaşları 100 yıllık olsa da birbirlerine olan sevdaları bir evin temeli gibi sağlamdı. Zaman onları yıpratırsa da birbirlerine daha çok âşık oluyorlardı.

Sözler söylemeden, adım atmadan, gölgeleri bile birbirine kavuşmadan kaderlerine razı gelmişlerdi; lâkin içlerindeki o seveda ateşinin gün geçtikçe daha derinleştiğini zaman bile anlamıştı. Kader bile kendinden utanmış, kavuşmayan iki âşığın sessizce eriyip toprağa karışmasını izliyordu. Rüzgâr bile uzun süre kavuşamayan âşıkların eriyip toprağa dönüşmesini her estiğinde doğaya hüznü bir masal gibi anlatıyordu ve artık iki değirmen de anlamıştı kavuşmanın onlar için imkânsız olduğunu. Birbirlerine hasretle bakarak, görülmez usta zaman

onları yormuştu. Zaman içinde çıkıntıları derinleşmiş, taşları oyulmuş ve dökülmüştü. Her mevsim değirmenler biraz daha toprakla birleşiyordu. Artık her rüzgâr estiğinde onlarla konuşmuyor, adeta dövüyordu. Yağmur artık onlar için şifa değil, bir balta gibi taşlarına saplanıyordu. Fırtına onları biraz daha eğiyordu. Eskiden gökle arkadaş olan kuleler artık toprağa daha yakın olmuş, ağır ağır toprağa yaslanıyordu. Hiç birleşememe korkusuyla son kez toprak ile birleşmeden birbirlerine baktılar; o bakışta hiç bitmeyecek bir sevgi vardı. Yavaşça yeryüzüne yaslandılar ve toprağın içine karıştılar. İşte o an, hiç kavuşmayan âşıklar toprağın bağrında yan yana gelerek sessizce uyudular.

1996 yılında Bağdat'ta doğdu. Tahsilini Kifri kasabasında Türkçe eğitim görerek yaptı. Halen TERT-Kifri Radyosu'nda program sunucusu olarak çalışmakta ve gazetecilik yapmaktadır.

Ali Kuşçuoğlu
Toprak Çağrısı

Sabahın ilk ışıklarıyla köyün kıyısında bir adam uyanırdı; toprağa tutkuyla bağlıydı, adı İlyas'tı. Onu hayata bağlayan yalnızca bereketine inandığı toprak değildi; genç yaşında omuzlarına çöken ağır kader, yüreğindeki kararlılıkla onu dimdik ayakta tutardı.

Annesi Hayriye, kanserle boğuşurken evlerinin üzerine adeta buz çökmüştü; gündüzler bile karanlığa bürünüyordu. Bu, hayatlarına sinen kasvetin ilk basamağıydı. Ve bir sabah, Hayriye sessizce hayata gözlerini yumdu.

Dağ misali babaları Haydar, iki kız ve dört erkek çocuğunu yeniden bir çatı altında tutabilmenin yolunu köyden bir dul kadınla evlenmekte buldu. Kadın ne kadar şefkat gösterse de düzen uzun sürmedi. Birkaç acı yılın ardından Haydar'ın bir gece tarlada çalışırken sabaha karşı gizemli bir şekilde cansız bulunması, yetimlerin dünyasını ikinci kez kararttı.

Gecenin kara perdesi çöktü; Aylin o karanlığı dağıtmaya yetmedi. Mehtabı bekleyen gözlerden yaş eksilmedi, Uzayan bekleyişte umut bir türlü şafak etmedi.

Dul kadın, payına düşeni alıp köyden ayrıldı. Geriye kalanlar, damarları bir anda kesilmiş bir beden gibi darmadağın kaldı. Haydar'ın ölümü üzerindeki sır açığa çıkmadı; karanlık hep yerinde durdu. Ailesi onun kabrini katledildiği arazinin tam girişine dikti.

Yetimlerin en büyüğü İlyas, daha delikanlı bile sayılmayacak yaşta kardeşlerine hem ana hem

baba olmaya mecbur kaldı. Çocukluğunu toprağa, gençliğini ailesinin ağır yüküne gömerek ayakta durdu. Evlerinde sessizlik birikirken İlyas kardeşlerinin gözlerinde yalnızca bir şey görüyordu: Sorumluluk.

Her sabah, elleri nasırlı, bilekleri sert, ayakları toprakla bütünleşmiş şekilde tarlaya giderdi. Küreğini omzuna alışı, yabasını kavrayışı, toprağa olan bağlılığını anlatır; gözlerindeki kararlılık ailesine ve köyüne olan sadakatini yansıttı. Kendi hayatını unutarak kardeşlerinin büyümesini ve onların güvenliğini öncelik edindi; geceleri yorgun ama huzurlu bir şekilde toprağın kokusunu içine çekerek kendini ailesine adadı. İlyas'ın mertliği, cesareti ve yiğitliği baba övgüsüydü. Sözleri ölçülü ama etkiliydi; köyün meselelerinde adaleti ve doğruluğu savunur, töreleri korumaktan asla vazgeçmezdi.

Yıllar böylece akıp geçti. Bahar bir gün İlyas'ın gönlüne işledi; hayatına dünya prensesi Kerime girdi. Gülüşü, yorgun kalbini ısıtan, toprağın kokusuna karışan

bir umut oldu. Gençliklerinin en güzel günlerinde birbirlerine gönül verdiler; mertçe, cesurca sevdiler. Köyde dolaşırken yolu bazen Kerime'nin sokaklarına düşse, sevdasına laf gelmesin diye yönünü değiştirdi.

Sevdaları, çölde gölgeler gibi; düğünlerde göz göze gelişlerle, yılda bir iki kez anlık buluşmalarda saklı kaldı.

Özel yontulmuş küreği, hasından seçilmiş kıyafeti, geniş kayışla sarılmış kursağı; narın dokulu saç ve sakalının kendine has duruşu... Doğal ve dengeli yürüyüşüne titiz çalışması eşlik eden İlyas, artık başı bağı, sözü dinlenen, meclislere girebilen, köyde parmakla gösterilen biriydi.

Kardeşleri bahar çiçekleri gibi büyüyordu; saadetin yakasına tutunmuşken farkında olmadan babalarından kalan arazilerinin çevresi pusularla çevrilmişti. İlk tuzak, İlyas'ın askerlik vaktinin yaklaşmasıyla ortaya çıktı. Ailesinden uzaklaşmak içinı sızlatıyordu. Bedelli askerlik kararını düşündü taşındı ve karar

verdi. Bölgenin gaspçı yetkilisi bu kararı onaylamak için geniş bir araziye zorla istedi; kurduğu baskı, gökyüzünü kaplayan kara bulutlar gibi ağır ve çözücüydü.

İlyas, arafta kalmış gibi hissediyordu; kanlı bir gönülle o araziye vermek zorunda kaldı. Böylece ailesinin yanında ve toprağının başında kaldı.

Her adımı, her bakışı; köyün rüzgârına, toprağın bereketine ve geçmişin mirasına verilmiş bir sadakat yemini gibiydi.

Zaman zaman, "Toprak bizi besler; biz de ona sahip çıkarız. Bizim yolumuz bu." sözleri köyde onun karakterini özetlerdi.

Ne var ki hayat onun emeğini kolay bırakmazdı. Dünya çoğu zaman kimsesizlerin ve talihsizlerin üzerine zulüm yağdırır. Bu kez tuzak, en yakını — öz amcaları — tarafından kurulmuştu. Haydar'ın yıllarca alın teriyle kazandığı topraklara ortak olmak için türlü bahaneler üretiyor; şeriat adına düzenledikleri düzmece belgelerle, kendi çıkarlarına göre durmadan her gün bir fırtına,

bir baskın, her gün yeni bir
“Aşiretler ve Ayanlar Meclisi”
kuruyorlardı. Mevsimler bile
hırslarını bölmeye yetmedi.

Lâkin yeryüzünde zulüm varsa,
gökyüzünün adaleti de vardır.
İşte o adalet, amcalarının tüm
hilelerine rağmen İlyas’ın yanında
yürüdü. Kararlı duruşu, keskin
zekâsı ve köy törelerine bağlılığı
onu her zaman bir adım öne
çıkardı. Toprağını savundu, hakkı
gözettiler. Gerektiğinde tartıştı;
fakat töreyi, ahlakı ve onuru
hiçbir zaman terk etmedi ve bu
tuzaktan da böylece kurtuldu.

Kardeşlerinin kimi diploma
almış, kimi hâlâ okuyordu.
Büyük bacılarını, haftalar
süren gözyaşlarının refakatinde
komşulardan asil bir gence
verdiler. Öğretmen olan kardeşi
yuvasını kurdu; mühendis olan
da ailesinden uzaklaşmadan
kendi yolunu çizdi. Diğerleri de
birkaç yıl İlyas’ın gölgesi altında
yaşadı; onların mutluluğuna
sevinç gözyaşlarıyla tanıklık
ediyordu.

Zamanın ve derdin çizgileri
yüzünde belirgindi. Kışın

uğultulu rüzgârından korkmaz,
yazın terine aldırmadan çalışır;
sonbaharın ılıkliğinde geceleri
sazının nağmeleriyle gönlünü
doğaya bırakırdı. Bahar gelince
Kerime’ye şiirler dizer; gönlünde
hem geçmişin hüznünü hem
geleceğin sevincini taşırdı.

Günler geçtikçe çevresi “Artık
yuva kur.” sözleriyle dolmaya
başladı. Kerime’ye şiirler
yazmanın vakti geçip gitmişti.
Bir gün, kardeşleri ve mahallenin
saygın erkekleriyle birlikte
ellerinde gül destesiyle pastalar
eşliğinde Kerime’yi istemeye
gittiler. Mahalle bayram yerine
dönmüştü; herkes mutluydu.
Çünkü İlyas bu huzuru, saadeti
ve evliliği fazlasıyla hak etmişti.
Töreye uygun sözler edildi; örfe
dayanarak elçiler, Allah’ın kavli
ve Peygamber’in sünnetiyle söze
başladılar. Fakat ne bu mutluluk
uzun sürdü ne de bu asaletin
gereği yerine getirildi. Kerime’nin
ailesi, kızlarının başlık parasını
toprağa bağlayarak istiyordu.
Babası: “Topraksız Kerime
olmaz.” demişti bir kere, başka
da laf etmiyordu inadına.

Pastalar ağladı, döküldü kremleri;
Desteler ezildi, savruldu güllerin
rengi.

Elçiler dağıldı; maraz bir türlü
gelmedi.

Toprak ki gülleri çıtlatıp
besleyen,
Buğday ki pastaların kökeni,
özü...

İnsandır; toprağı hem sağlayan
hem de bozan.

İlyas'ın gönlü yine burkuldu
ama tesellisini yeniden
toprağında gördü; kendini ekim
biçim işlerine gömdü. Kürek
tutmaktan, kazma vurmaktan,
yaba sallamaktan, otu biçmekten,
tohumu serpmekten elleri geniş,
bilekleri sertleşmiş, ayakları
tokmak gibi güçlüydü.

Zaman geçtikçe çok değer
verdiği baba mirası toprağı
koruya koruya saçları döküldü,
sakalı ağardı, beli büküldü.
Günleri ağır geçiyordu ve eskisi
gibi tarlaya da çok gidemiyordu.
Kardeşleri de yuvalarını
kurmuştu; ama ne onlar İlyas'ı
yalnız bırakıyordu ne de İlyas
onlarsız edebiliyordu.

İçtimai, dinî ve hayırsever

kişiliğiyle tanınan İlyas, dünyanın
tatlı tamahına kapılmadan; ahireti
düşünerek köylüsünün derdine
derman olmak için arazisinin bir
bölümünü köy camisine vakfetti.
Ömrünün yarısını toprağı
sadakatle, ailesine sahip çıkarak,
Kerime'ye duyduğu vefayı
koruyarak geçirdi. Sevdiğinin
ailesine defalarca elçi gönderdi;
fakat her seferinde kızın babası
yalnızca "arazi" deyip reddetti.
İlyas ise inadına sevdi Kerime'yi,
toprağından da vazgeçmedi.

Kerime'nin gençlik yıllarında ona
verdiği Kur'an kaplı muskasını
boynundan hiç çıkarmadı. Ona
göre muska sadece bir koruyucu
değil; aşkın, sadakatin, gücün ve
ruhun kendisiydi.

Anne ve babasızlığa dayanmış,
amcaların baskısını aşmış, bir de
sevda üstüne yalnızlık eklenmişti
kaderine. Yıllar çokünce artık
ne kürek tutabiliyor, ne yaba
kaldırabiliyordu. Gözlerinden
süzülen yaşlar, yüzündeki derin
çizgilere karışıyordu. On gün
yatakta bir gün ayakta; geceleri
acı ve sızıyla, gündüzleri
yeğenlerinin duasıyla nefes
alıyordu. Bir de... Ömrü

boyunca sevmiş, hiç evlenmemiş
Kerime'nin sadık aşkıyla son
günlerini yaşıyordu.

Çamurdan yapılmış odasında,
lamba isinin sinmiş duvarlarında
asılı ana-baba fotoğrafları...
Bir zamanlar onlarla refah ve
mutluluk hissettiği günleri yâd
ederken, geceleri saziyla döktüğü
ahlar gözünde daracık bir
dünyaya dönüşüyordu. Kardeşleri
ise onun hâline dayanamıyor;
pencerenin ardından nemli
gözlerle ölüm döşegindeki
ağabeylerini izliyordu.

Acıların ağırlığına dayanamayan
İlyas, son sözlerini kardeşlerine
şöyle söyledi:

“Toprak beni hayatta tuttu... Siz
ise benim nefesimdiniz.

Ama bu dünya kötülüklerle dolu;
Meslek oldu yetim sızlatmak,
Meslek oldu gönül kırmak,
Meslek oldu toprak almak,
Meslek oldu gadr etmek,
Meslek oldu âh, hasret vermek...
Bükülmüş bel, burkulmuş kalp,
titreyen eller...
Hayat mı kaldı? Varsın gitsin bu
hayat.”

Son anlarında mezarının
babasının yanında olmasını istedi.
Bir de yeğenlerinden Kerime'sine
son bir mektup yazmalarını rica
etti. Gözyaşları ağarmış sakalına
süzülürken, titreyen sesiyle
mektuba fısıldadı:

“Kalbim senin, nefesim
ailemin... Bedenimse toprağın
oldu.”

1987 yılında Tuzhurmatu ilçesine
bağlı Yengice beldesinde dünyaya
geldi. 2010 yılında Kerkük Teknik
Enstitüsü'nden mezun oldu.

Meral Bayar Saatçi

Erlik

Memleketime yeni dönmüştüm. Ne yapacağımı, hangi yöne gideceğimi, hayata nasıl tutunacağımı bilmiyordum. İçimde bir boşluk, önümde sisli bir yol vardı. Yine kendimi pusulasız hissettiğim bir kış akşamında, kardeşimle oturmuş sohbet ediyorduk. Sessiz bir odanın, dışarıdaki soğukla yarışan o ağır havasında, aniden camın tıklandığını duyduk.

Burası öyle bir yerdi ki... Cama bir insanın vurması imkânsızdı.

Peki kim tıklatmıştı?

Kardeşim pencereye yaklaştı. Merakım beni durdurmadı; perdeyi açtığım anda gördüğüm şey, hayatımın akışını değiştirecekti.

Simsiyah, minicik bir kedi...

Sarı gözleriyle bize bakıyordu.

Öyle bir bakıştı ki, “Beni eve alın,” diye adeta yalvarıyordu.

Minik patisiyle cama vuruyordu. Pencereyi açtık, içeri aldık. Oda bir anda canlandı. Zıplayan, koşan, kendini her köşeye bulaştıran ufacık bir can...

Bizimle oynuyor, sanki çoktan evin sahibi gibi dolaşıyordu. O gece onu dışarı çıkardık ama ben çoktan bağlanmışım.

Ertesi gün yine geldi. Bu kez daha ürkek, daha çekingen... Sanki bizi sınar gibiydi. Karnını doyurduk, temizledik. Sonra gitmesi için kapıya yöneldiğimde, ayağıma başını koydu.

O an anladım:

Gitmek istemiyordu. Beni seçmişti.

Meğer dışarıdaki diğer kediler onu dövüyor, dışlıyormuş. O

minik beden korkuya alışmış,
sokağın acımasız şartlarında
büyümüştü. İşte o anda, onu
kalbimin içine aldım. Adını Erlik
koydum.

Erlik öyle bir zamanda gelmişti
ki... Ben yönsüz, dağınık,
tutunacak bir dal ararken o bana
yol olmuştu. Önce veterineri
götürdük, aşılarını yaptırdık.
Mamalar aldık. Babam ona yeşil
bir tasma seçti. O an anladım
bana yeşilin verdiği huzurdan
daha fazlasını vereceğini. Sonra
bir baktım, aynı yastıkta uyuyor,
aynı odada nefes alıyor ve aynı
hayatı paylaşıyoruz.

Onun çok özel huyları vardı.
Sevilme saatini kendisi seçerdi;
istemedikçe dokunamazdım.
Ama istediğinde yanıma gelir,
başını koyar, hiç konuşmadan
“Şimdi sev,” derdi. Zor şartlarda
hayatta kalmasına rağmen
bağımsızlığından hiç ödün
vermezdi.

Dışarı merakı da vardı. Kapıyı
açık görürse bazen kaçardı.
Her seferinde ödüm kopardı;
çünkü bilirdim yüreği, rüzgârda
sallanan bir yaprak kadar ürkekti.
Dışarda dayanamazdı. Hele
dışarıdaki insanların hayvanlara
nasıl davrandıklarını gördükçe
yüreğim daha da titrerdi.
Başına bir şey gelmesinden çok
korkardım. Ama her kaçışında

tekrar geri gelirdi. Koşarak...
korkarak... nefes nefese...

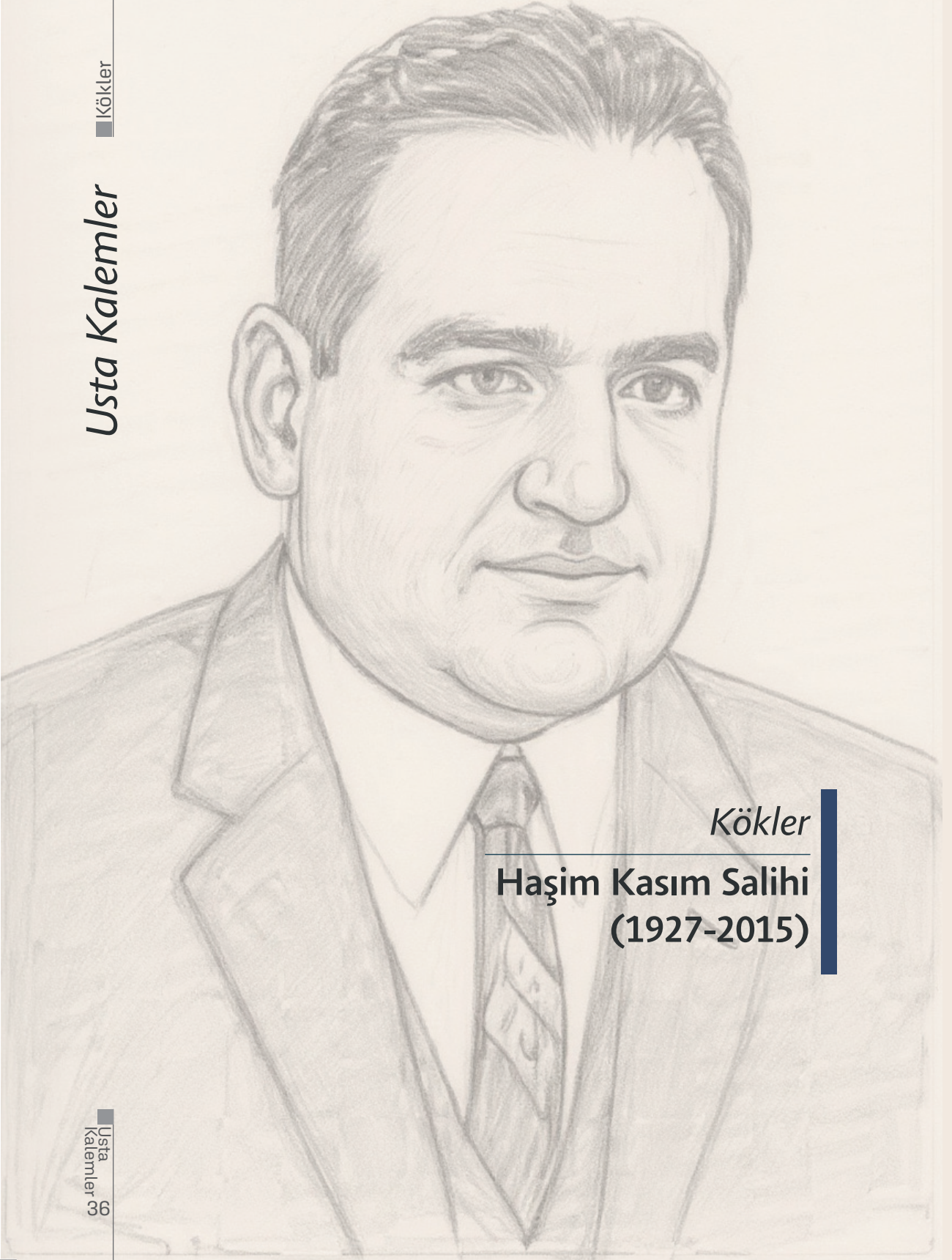
Eve girer girmez yere uzanır,
sakinleşirdi. Sonra yatağıma
atlayıp yanıma gelir, sevilmek
isterdi. Bunu bile korkarak
yapardı; “Acaba kızacak mı?”
diye bakardı. Öyle bağımsızdı
ki yüreği titrese bile istediği şeyi
yapar, peşinden koşardı. Ama
ben ona hiç kızmazdım. Her
gelişinde onu okşar, kokusunu
içime çeker, bağrıma basardım.

Erlik sadece bir kedi değildi...
Ben düşerken beni tutan eldi.
Sessiz gecelerin arkadaşıydı.
Yüreğimin hiç boş kalmayan
köşesi idi. Yönsüz kalan hayatıma
ışık tutan pusulaydı. Evladımdı!

Bir sabah açık kalmış kapının
kenarından yine keşfetme
tutkusunun peşinden koşarak
evden kaçtı. Saatler geçti Erlik
ortada yoktu. Sokakta en ufak
ses duysam dışarı fırlıyordum.
Yavrum gitmişti. Meğer bu
seferki gidişi merakının değil
ölümün peşindendi. Erlik o
günden sonra bir daha hiç
gelmedi... Ve o gün içimde bir
şey kırıldı, bir daha eskisi gibi
olmamak üzere...

1999 yılında Kerkük'te doğdu.
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Makine Mühendisliği yüksek lisans
mezunudur.

Kökler

Haşim Kasım Salihi
(1927-2015)

Yazılı Irak Türk edebiyatında ilk öykü türü denemesi yaklaşık 110 yıl önceye aittir. 1913 yılında Kerkük'te çıkan Maarif dergisinin 8. sayısında yayımlanan ilk Türkmen öyküsünün Ali Kemal Kahyaoğlu'nun "Dişçi" öyküsü olduğu kabul edilmektedir. Öykü türü çeşitli nedenlerden dolayı yazarlar tarafından ihmale uğramış ve dilde sadeleşme dönemi olan 1950-1960'lara kadar Irak'ta yayımlanan Türkçe dergi ve gazetelerde az sayıda öyküye rastlanmaktadır. Ancak 1960'tan sonra öykü

türünün yaygınlaşmasında ve yerleşmesinde öncü ve en üretken yazar Haşim Kasım Salihi olmuştur.

Cumhuriyet döneminin ilk öğretmenlerinden sayılan Kasım beyin büyük oğlu olan Haşim, babasının zengin kütüphanesinden Hüseyin Rahmi, Reşat Nuri ve Kerime Nadir gibi yazarların romanlarını okumuş, kültürünü geliştirerek yazma denemelerine başlamıştır. İlk yazdığı eser 1962 yılında "Zavallı Feride" öyküsüdür ve Kardeşlik dergisinin 2. sayısında

yayımlanan ilk öykü Salihi'nin "Saime Ablâ" öyküsüdür. Bunu takip eden 4 öykü daha yayımlayınca diğer yazarlar cesaretlenerek Türkmen edebiyatında bir öykü yazarlığı hareketi başlamıştır.

Salihi, öykücülüğü tek uğraş edinmiş; bu türün yaygınlaşmasına yazdığı 100'e yakın öyküyle büyük katkıda bulunmuştur. Salihi, öykülerini Kardeşlik ve Birlik Sesi dergileri ve Yurt gazetesinde yayımlamıştır. Ayrıca yayımlamış olduğu öykülerini toplayarak ilk Adımlar, Hatıra Defterinden, Onların Hikayeleri ve Bir Varmış Bir de Yokmuş adlarında dört kitap yayımlamıştır.

Irak Türk edebiyatında ilk çağdaş öykü yazarı olarak kabul edilen Salihi, toplumcu gerçekçi anlayışa sahiptir. Öykülerinde toplumumuzda yaşanan sosyal olayları ve gündelik yaşamı dile getirmiş ve toplumsal hastalıkları incelemiştir. Öykü kahramanlarını günlük yaşamdan seçmiş, onları kendi dil ve özellikleriyle konuşturmuş, abartıdan uzak ve iyimserlik

havasıyla anlatmıştır. Öykülerinde Kadın karakterine önemli bir yer vermiş ve en çok kadın figürünü işleyen yazarlardan biridir. Yazarın, Türkmen halkının gündelik yaşamını, geleneklerini ve değerlerini başarılı bir şekilde betimlemesi, öykünün inandırıcılığını ve duygusal etkisini artırmaktadır.

Öykülerinin dili sade, temiz ve yalındır. Üslubu akıcı, basit ve halk kitleleri tarafından rahatça anlaşılır. Bu dil ve üslupla Irak'ta Türkçe'nin sadeleştirme hareketine önemli katkısı olmuştur.

Haşim Kasım Salihi'nin kaleme almış olduğu ilk öyküsünü takdim ediyoruz.

1927 yılında Kerkük'te doğdu, ilkokulu Hanekin'de, ortaokulu Kerkük'te tamamladı. 1946 yılında Bağdat Öğretmen Yetiştirme Enstitüsünden mezun oldu. Meslek hayatına Kerkük'te öğretmen olarak başladı, 1959'da Bağdat'a yerleşti. 1967'de Mustansırıyye Üniversitesi Psikoloji Bölümünden mezun oldu, Eğitim Bakanlığı'nda idare müdürlüğü ve müfettişlik yaptı. 1980 yılında emekliye ayrıldı. 15 Haziran 2015'te Kerkük'te vefat etti.

ZAVALLI FERİDE

Avukat Mahmud Rüşdi yazıhanesinden çıkarak otomobiline bindi ve nehrin boyu boyu uzanan caddeye doğru ilerledi.

Hava pek güzel ve serin; etraf تنها ve sessizdi. O esnada tam nehrin başında bir kalabalık gördü.

Ne oluyor, diye merak eden Avukat otomobilini durdurdu ve indi. Kalabalığın kendisine doğru ilerlediğini gördü. Baktı ki genç bir kadını kaldırmışlar. Baygın bir halde olan kadını hemen otomobiline uzattı ve hemen hastâneye doğru hızla ilerledi.

Yolda anlattılar. Kadın intihar etmek istiyormuş. Bereket versin orda olanlar -kız kendisini nehre atarken- acele onu kurtarmışlar.

Az sonra hastahâneye varıldı. Kızı acele indirip doktora muayene ettirdiler ve gereken tedavi yapıldı. Ve bir odaya yatırıldı. Avukattan başka herkes çekilip gitti.

Kızın yanı başında kalan Avukat bu macerayı merak etmiş. Az sonra kız kendine

geldi ve etrafına baktı. Nerde olduğunu sordu. O zaman Avukat hastahâneye olduğunu anlattı ve neden intihara teşebbüs ettiğini sorunca kız ağlamaya başladı ve elleriyle yüzünü kapattı. O kadar söyledi:

-Açım.. Kimsesizim..Biçareyim.

Ona gereken yemek ve içmek tedarik olundu. Ve doktorların tavsiyesi üzerine Avukat onu yalnız bıraktı ve çekildi evine gitti.

Evde Fethiye Hanım kocasını çok merak etmiş ki onu sabırsızlıkla bekliyor. Çünkü bu gece âdeti hilafına geç kalmış.

Avukat hadiseyi anlatınca Fethiye Hanım çok müteessir olmuş ve mümkün ise kız iyi olduktan sonra yanlarına almasını tavsiye etmiş.

İkinci gün Mahmud Rüşdi tekrar hastâneye uğradı ve kızı iyi görünce çok sevindi.

Ve o zaman kıza anlattı ki evine alınacak. Kız önceden mümâneat gösterdi.

Fakat Avukat'ın ısrarı üzerine sükût etti.

Feride (kızın adı) eve gelince anladılar ki iyi bir ailenin biricik evladı imiş. Babası bir fabrikada usta başı (iken) hastalanıyor ve nihayet işten çıkarılıyor. Aldığı ikramiye ile bir müddet geçinmişler. Fakat ne yazık ki babası ölmüş. O zaman annesi her türlü fedakârlığa kalkmış, hatta evlerde hizmetçilik yapıyormuş. Zavallı anne dahi bir müddet hastalanır. Evden eşyaları satıp yiyorlar. En nihayet evi bile satmışlar, doktorlara, ilaçlara vermişler. Faide yok, annesi vefat etmiş. İşte Feride yalnız kalmış, zaten evde de bir şey kalmamıştı ve bu hayattan kurtulmak için intihara teşebbüs ettiğini söyledi.

Feride yeni hayatından pek memnundur. Her taraftan riayet görüyor. Avukat bey ona her türlü müsaadeyi yapıyor. Kız da günden güne açılıp serpiliyor. Bir müddet böyle geçti.

Fethiye Hanım nasılsa kadındır, bir kıskançlık duymağa başladı. Artık Feride'yi gördükçe çıldırıyor. Ve her fırsat buldukça azarlıyor.

Önce Feride aldırmadı. Fakat

hanım işi git gide ilerletti. Feride de tahammül edemiyor, her türlü laf işitiyor, bu sözler izzet-i nefesine dokunuyordu. İşte günden güne şu tertemiz gül gibi kız artık solmağa başladı. Avukat hayret ediyor. Bu kıza acaba ne oldu, neden günden güne zayıflıyor? Gecenin birinde odasına girerken, Feride'nin ağladığını duydu ve durdu. Sonra odasına girdi. Baktı ki zavallı kız yatağına yüz üstü uzanıp ağlıyor. Onu okşadı ve uzun uzadı sorular sordu ise de bir netice elde edemedi.

Onun başım ellerinin arasını aldı, yalvarmaya başladı:

-Kızım neden öyle yapıyorsun? Söyle, ne istiyorsan hazırım.

-Annemi, babamı hatırladım. Ondan ağlıyorum.

Bu esnada Fethiye Hanım içeriye girdi. Titriyor, bağıriyor, artık bu kız burada kalmayacak. Dayanamam. Ya ben, ya Feride. Daha da ileriye gitti. Avukat'ı bile itham etmeğe başladı ve kızla aralarında muhakkak bir alaka var. Zavallı Feride bu sözleri işitti ve dünya gözünde kalmadı ve

yarın evden çıkacağını söyledi.

Sabahleyin göz yaşları içerisinde aileye tefrika düşmesin diye, her ikisinin ellerini öptü ve evden çıktı.

Avukat çok müteessirdir. Kıza bir adres verdi. Başka bir arkadaşını tavsiye etti ve kartını dahi verdi.

Feride ufak bir bohça ile evden çıktı. Zavallı kız ağlıyor, düşünüyor. Ne yapacak? Caddeleri dolaşmağa başladı. Bir caddeyi geçmek esnasında an-sızın bir otomobilin altında kalıp çiğnendi. Ve hastâneye kaldırıldı. Ne yazık ki daha yolda hayata gözlerini kapadı.

Hüviyetini tesbit etmek için cebini aradılar ve Avukat'ın kartı bulundu. Onun kızı diye Avukat'a derhal telefon ettiler ve vaziyeti anlattılar. İyi kalpli adam hastaneye deli gibi geldi. Feride'yi ölü görünce uzatıldığı yatağın üstüne düşerek acı acı ağlamaya başladı.

dosya
memleketten
insan
portreleri

dosya
memleketten
insan
portreleri

Aydanur Ekremoğlu Kapı Önündeki Kadın

Kerkük'ün ayakta durmakta zorlanan, yorgun sokaklarından birinde; taş duvarların arasına sıkışmış dar bir sokak başında her sabah aynı manzara belirir: Kapısının önündeki küçük tabureye oturmuş, sessizce etrafı izleyen yaşlı kadın... Onu görenler, sokağın ancak o yerine geçtiğinde güne gerçekten başladığını söyler. Çünkü onun varlığı, bu dar ve yorgun sokakta

çoktan alışılmış bir düzenin parçasıdır. O kadın yalnızca bir evin önünde bekleyen biri değil; şehrin bütün yükünü yüzünde taşıyan, geçmişle bugün arasındaki ince çizgide duran bir hafızadır.

Örtüsünün arasından görünen birkaç ağarmış tel, yılların ağırlığını gizleyemez. Ona bakan biri, yalnızca saçlarının

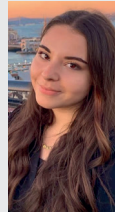
değil; yüzündeki çizgilerin ve bakışlarındaki derin yorgunluğun da zamanla ağırlaştığını görür. Konuşurken gözlerini yere indirmesi, gerçeklerden bir an olsun kaçabilmek içindir. Kaybettiklerini yoldan geçen birine benzetecek diye korkar; bu yüzden bakışları hep yerde, gözleri hep saklıdır. Yüreğine yeniden ateş düşmesin diye yüzünü değil, toprağı izler. Bu şehirde her kaybın bir adı, her anının bir gölgesi, her sesin hafızada bıraktığı derin bir sızı vardır. Onun sessizliği, kabullenışten değil; yıkılmadan ayakta durmayı öğrenmiş bir neslin alışkanlığındandır.

Evlerinin kapısı, savaşın yıllar boyunca hayatlarına nasıl bir misafir gibi girip yerleştiğini bilirmişçesine sessiz durur. Kadın kapının tokmağına dokunduğunda bile geçmişten bir gölge düşer avucuna. Ona göre savaş yalnızca bombaların sesi değildir; kimi zaman bir gece yarısı ansızın kesilen bir nefes, kimi zaman geri dönmeyeceğini bildiği hâlde beklemeye devam ettiği bir silüettir. Ama yine de her sabah aynı saatte kapıyı açar. Bunun sebebi alışkanlık değil; “gitmeyenlerin” şehrinde

yaşamının sessiz bir direnişidir.

Sokağa bakan gözleri çoğu zaman bir noktaya odaklanmaz; hem geçmiş hem geleceği aynı anda görüyormuş gibi durur. Çocukluğunu, gençliğini, kaybettiklerini, bulamadıklarını... Hepsi o bakışta saklıdır. Yine de yüzünde sertlik değil, yumuşak bir ifade vardır. Hayatın ona öğrettiği şey yalnızca gürültülü acı değil; sessizce büyüyen, kabuk tutmayan bir sabırdır.

Onun varlığı, mahalle için bir tür güven hissi yaratır. Kimse bunu yüksek sesle dile getirmez ama herkes bilir ki eğer o kadın kapının önünde oturuyorsa bu sokak henüz tamamen yok olmamıştır. O, Kerkük'ün kırılmasını, direncini ve bitmeyen umudunu tek başına taşıyan bir anıt gibi durur. Gitmeyi seçmeyenlerin sessiz temsilcisidir.

1998 yılında İstanbul'da doğdu. İstanbul Bilgi Üniversitesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü'nden mezun oldu. Aynı zamanda Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Adalet Meslek Yüksek Okulu öğrencisidir. Kariyerine öğretmen olarak devam etmektedir.

*Deryah Ömer***Bırak O Yıldız Parlasın**

Tren rayına dağılan taşlar gibi, insan hayatta ya yerinde sayar ya da ilerler. Bir taşı hareket ettirmek zordur; tıpkı bazı insanların değişime direnmesi gibi. Sürekli aynı yerde kalmak, yazın karda dans etmeyi hayal etmek kadar gerçek dışıdır. Gelişim beklemek, hemen sonuç almak isteyen birinin tükenmez

sabırsızlığına benzer. İnsan ise taştan farklıdır; değişime ve dönüşüme doğuştan açıktır. Hayat, aynı yerde kalmak isteyenleri bile dönüştürür. Gökyüzü, yıldızların sürekli hareket ettiğini gösterir. Öyleyse yıldızlar gibi parlamak varken, neden taş gibi kaskatı sabit kalalım?

İnsanın doğası gereği durağan kalması mümkün değildir. Bu gerçeği vurgulayan pek çok söz vardır. Örneğin, kadim bir deyiş olan “Yerinde duran, geriye gidiyor demektir.” Sözü, ilerlemenin ve değişimin önemini açıkça ifade eder. Taş yerinde durabilir, ancak insan bahanelerin arkasına sığınmamalıdır. Taşın sarsılması için illa trenin sarsıntısına veya fırtınaya mı ihtiyacı var? Yaprakların düşmesi için sonbaharı mı beklemek gerek? Hayır. Parlamak için, o yıldız dokunmaya istekli olmalısın.

Elbette değişim bir anda gerçekleşmez. Trenin gelip taşı yerinden oynatması gibi, hayat da bizi sarsarak değiştirir. Peki, o tren gerçekten gelir mi? Gelse bile, aynı yere almış benliğimizi kökten sarsabilir mi? Ağacın kökleriyle toprağa tutunup göğe yükselmesi gibi insan da değişime kucak açıp potansiyelini

keşfetmelidir. Taş gibi durağan kalmak ise, sadece kendini hapsederek sınırlandırmaktır. Zira yenilikler, konfor alanından çıkmakla başlar. Taş olmayı bırakıp, gökyüzünde hareket eden bir yıldız olmalısın. Hemen olmasa bile, bugün atacağın ilk adımla bir gün sen de o yıldız gibi parlayabilirsin.

Merve Beyatlı Yirmi Beş?

Ömür cetvelinde küçük bir pay gibi durur. Kimlikte yazan, doğum gününde mum sayısını belirleyen, söylenip geçilen... Ömür yolcusu ise bu paya

geldiğinde fark eder ki yirmi beş, sadece bir yaş değildir. Bu, hayata temaşa yaşıdır. Denize, güneşe, kendine, geride kalanlara...

Otuza on bile kalmamıştır.

Hayatın çeyreğindedir. İnsan bu eşikte mukadder biçimde etrafına bakar. Kimileri evlenmiş, kimilerinin çocukları okula gün saymış, kimi memuriyetle bir yere atanmış, kimi ise hayatın akışında yel gibi savrulup bir yere varmaya sürüklenmiştir. Yaşamın eş zamanlı çocuklarıdır ama herkes bambaşka takvimlerden gün çalışıyor. “Zaman ne çabuk geçiyor” cümlesini, kıdemlilerin ağzında klişe gibi duyarsın; ama hayat bunun ne kadar gerçek olduğunu sana delilleriyle gösterir. Bir bakmışsın ilkokul sırasındasındır; defterin kenarına çöpten adamlar çizersin. Bir bakmışsın lise bitmiştir. Bazı arkadaşlıklar sedasızca düşmüştür hayatından, bazı kırgınlıkların adını da yıllar sonra çift yüzlü koyabilmişsindir. Günler ardından lisans da biter. Kalabalık sandığın âlem, sükûnetle küçülür. Geriye bir tek sen kalırsın. Bir de ufuktan gelen alkış sesi. O alkışta; “yoruldun ama son düzlüktesin, devam et” diyen bir hayat bilgeligi saklıdır.

Yirmi beş, farkındalıktır. Gürültüyü sessizlikten, samimiyeti alışkanlıktan ayırabilmeyi öğreniriz. Kalabalıkların içinde yalnız

olmayı, yalnızken huzuru bulmayı; iyi olmanın mutluluk getirmediğini, kötü hissetmenin de yenilgi sayılmadığını idrak ederiz. Bazen cıvı cıvı, neşeli, bazen tedbirli bir insan oluruz. Hayatın tek renk olmadığını, kara olup aynı günde ak olmayı anlarız. Öyle bir yaştır ki, yakadan tutar. “Kimsin?” diye sorar. “Kime dönüşüyorsun?” diye de ısrar eder. Yetişmiş sayılmakla hâlâ eksik hissetmek arasındaki o ince çizgidir. Ne tamamen acemi ne de bütünüyle hazır.

Ömür gider ve fark edildiğinde otobüsün diğer durağındasındır. Şoföre seslensen de ilerler, ilerler, ilerler. Yirmi beş zaman mıdır durmayan, akıp giden? Yoksa güçlü bir soru mudur net cevaplar sunmayan ama doğru sorular bırakan...

Sahi nedir yirmi beş?

2000 yılında Kerkük'te doğdu. Kerkük Üniversitesi Türkçe Bölümünü bitirdi. Halen Erciyes Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı anabilim dalında Eski Türk Dili bilim dalında yüksek lisans yapmaktadır.

Nura Kenan Mustafa Babasızlık

**“Koskoca bir savaşın
ortasında, komutansız kalmak
gibidir babasızlık”**

Baba, bu hayatta bir insanın başına gelebilecek en büyük nimetlerden biridir benim için. Ben bu görüşe hep inandım ve inanmaya da devam edeceğim. “Baba” denince insanın aklına

ilk gelen sözcük nedir bilmem ama zihnimin bir köşesinde; sıcak soğuk demeden, yaz kış demeden, karda kışta tek gayesi eve bir ekmek getirmek olan güçlü bir baba yer alır.

İşten eve kendisi için değil de evde bıraktığı, değer verdiği ailesi için giden. Hep eve geldiğini hissettiğimiz, uzaktan

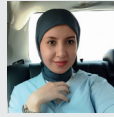
o gürültüsünü duyduğumuz;
çocuklarını hayatının ilk sırasında
tutan, kendini adanmış bir babaydı
bizler için.

Baba figürü sadece “eve ekmek
getirmek” değildir; o ekmeği
layıkıyla, alın teriyle getirmektir
bence. “Neden?” diye sorarsanız
çok net bir şekilde izah ederim:
Çünkü bir baba eve girdiğinde,
evdekilerin yüreğinde o gerçek
sevgi ve saygıdan gelen hafif
korku yoksa, o baba eve gelmese
de olur. Buradaki korku fiziksel
değil; sevgi ve saygının yarattığı
bir çekinmedir.

Babamızı kaybettiğimiz gün,
sadece onu kaybetmedik.
Yüreğimizdeki o sızıyı nasıl
anlatabilirim bilmem ama şunu
söyleyebilirim: Sadece babanızı
kaybetmiş olmuyorsunuz,
onun eve bıraktığı huzuru da
kaybediyorsunuz. Özellikle bir
kız çocuğunun erken yaşta bu
duyguları yaşaması, belki de
evrendeki hiçbir insanın kendine
bile tam olarak anlatamadığı;
aklına geldiğinde yüreğinin
derinden acıdığı bir duygudur.

Bizler bugüne gelebildiysek,
şüphesiz bir şekilde babamızın
sayesindedir. Böyle bir adamın
kızı olduğum için ne kadar şanslı
ve gururlu olduğumu anlatmama
herhalde gerek yoktur.

Senin kızın olduğum için çok
şanslıyım, baba...

2002 yılında Kerkük'te doğmuştur.
Kerkük Üniversitesi Türk Dili
ve Edebiyatı mezunudur. Şu an
Çukurova Üniversitesinde yüksek
lisans eğitimi görmektedir.

Nuray Kayacı
Zehra Bektaş Öldü Mü?

Hayatın tabiatında mücadele gereksinimi vardır. Uçmayan kuşa bile gökyüzü haramdır. Halbuki gökyüzü ait değil midir kuşa? Ait olsa ne fayda tapusu olsa dahi evinden ediliyor insan. Bir zamanlar

zorlu mücadele gerektiriyordu düzen. Kerkük'teki Türkler bu zorluklardan fazlasıyla nasibini almıştır. Esir alınmaları, katledilmeleri, her türlü haklardan mahrum edilmeleri bir tarafa evlerinden ve yurtlarından

çıkarılıyorlardı. Ancak bu insanların hür yaşamaktan başka bir gayesi yoktu ve bu yolda erkek, kadın, çocuk ve yaşlı demeden canla kanla mücadele etmeyi seçmişlerdir hep.

Kerküklü Zehra mücadele etmeyi seçenlerden birisiydi. Dönem rejiminin askerleri 24 saat içerisinde evlerinden çıkmalarını ve Kerkük'ü terk etmelerini istiyordu. İnsanı köklerinden alıp koparmanın bu kadar basit olduğunu sanıyorlardı. Ancak bu sefer dayandıkları kapıyı küçük bir kız çocuğu açmıştı nice hayalleri olan Zehra. Kim bilir belki de hayallerini kimseye bahsedememişti o kız çocuğu. Savaşın var olduğu yerde insanın tek hayali hayatta kalabilmek olurdu herhalde... Kapıyı açan Zehra onları zorla evlerinden çıkarmaya çalışan emniyet güçlerine karşı gelmişti ve "Ey ahali, ben Kerkük'ün kızıyım. Bu şehirden asla göç etmeyeceğim. Bu zulüm politikasını protesto etmek, Türkmenlere bağımsızlık yolunu açmak ve Türkmen sözcüğünü yükseltmek uğruna,

şimdi kendimi yakacağım. Kerkük bize kalacaktır. Katillere ve zalimlere ölüm" bu sözlerini haykırarak oracıkta kendini yakıp hayatına son vermişti. Evinden yurdundan çıkmamak uğrunda yakmıştı kendini Zehra işte bu yüzden "hürriyet meşalesi" diye anılıyordu. Ardından geriye annesinin şu sözleri kalmıştı;

"Kızımı mezarına yavaşça indirin rahat yerleştirin yerine..."

Vazgeçseydi, terk etseydi Zehra evini yurdunu ne kıymetli kalırdı Kerküklü olmanın? Uğruna mücadele etmediği toprak parçasına memleketim diyebilir miydi başını eğmeden? Kerkük'ün her köşesinde hür yaşayabilmek uğruna iz bırakan nice kızları, oğulları, anaları, babaları var ve biz unutmadıkça unutturmadıkça hiçbirisi ölmez!

1999 yılında Kerkük'te doğdu. 2021 yılında Kerkük Üniversitesi Hukuk Bölümü'nden mezun oldu. 2023 yılında Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nde yüksek lisansa başlamıştır.

Aslı Küzecioğlu Kısa Süren Yolculuk

Jim Gordon

Her macera bir yolculukla başlar. Kimi yolculuğu zihnimizde yaparız, kimini de bir taşıta binip yollarda gezerek. Yolculuk bizi geçmişe de götürür, geleceğe de. Gitmek istediğimiz yeri bilsek bile yolculuğun bilinmezliği bizi hem heyecanlandırır hem de kaygılandırır. Nefes aldığımız kent ile yüreğimizde taşıdığımız şehir aynı olmaz çoğu kez. Yaşadığımız şehir bize yabancı gelir bazen ve özlemini duyduğumuz memlekete sığınırız içimizde. Tam da burada gitmek isteriz. Bir araca binip bizi

sıcak tebessümlere götürmesini yeğleriz. Peki nereye gideceğiz?

Erbil'in garajından kalkan araçla Kerkük'ün çarşı meydanına varan bir yolculuğa çıkacağız. Kalabalık manzaralı caddelerde bir saat sürecektir yolculuk bu. Bir saat sürer ama bu yolda hem sancaklar değişir hem de tabelalardaki yazıların dili. Öyle "bir saat" dediğime aldanmayın, iki kez kimlik gösterirsiniz bu yolda. Ülkeler vardır birkaç adımla sınırları ufalanan, lakin bu iki şehrin arasında iki gümrük vardır. Ne garip, değil mi? Aynı

ülkenin sınırları içerisinde farklı yönetimlere bağlı oldukları bahane edilir; ancak gelin görün ki iklimi de aynıdır bu kentlerin hengâmesi de. Biraz dildeki konuşma şekli değişiklik gösterir işte, bir de her iki şehrin insanı da millî yemeğimiz dolmayı farklı baharatlarla pişirir.

Annesiyle babası ayrılan küçük çocuklar gibi yaşarız bu şehirlerde. Birine gitsek öksüz, diğerinde kalsak yetim gibi hissederiz. Bazen kültürümüzde ve yetiştirilme sürecimizde ayrı ayrı görenekler edinsek bile ailelerimiz kalabalık olur. İki kent de sarı benizli, kirli mavi ve soluk yeşil renkleriyle boyanmıştır. İkisinin de tarihi kalesi vardır tarumar olan. Kerkük Kalesi, Erbil Kalesi'ne nazaran ağır yaralıdır mesela. O kalelerin yamacında çarşılar vardır ve bir de her sabah o çarşıları gidip bu derbeder tarihi seyre dalan esnafları.

Gönlü zengin kentlerdir ikisi de. Birçok şiiire ve türküye konu oldular. Soylu bir ailenin birbiriyle didişmeden duramayan ikiz çocuklarıdır Kerkük ile

Erbil. Bünyesinde hızla gelişimini sürdürüp yüksek binalar diken Erbil, ailenin dışa dönük ve sosyal çocuğu iken özüne dört kolla sarılan Kerkük ise içe dönük ve duygusal bir çocuktur. Çoğu konuda anlaşılamayıp sürekli tartışmalar bile günün sonunda aynı kan ve aynı candan olduğunu hatırlar ve birbirleriyle derdini paylaşırlar.

Kısa süren bir yolculuktu bu. Bir saatlik yolda bir dünya yük taşıdık. Sınırlara, ayrımcılığa, ötekileştirme çabalarına meydan okuduk ama birbirimizi hâlâ daha kabullenemedik. Olsun, et ırnaktan ayrılmaz nasılsa. Elbet bir gün barışırsız.

2000 yılında dünyaya geldi. Gazeteci, radyocu ve sunucudur; mesleğini Erbil ile Kerkük'teki çeşitli Türkmen kurumlarında sürdürmektedir.

Hasan Yazaroğlu

Kerkük: Kanla Yazılan Kimlik

Kimi topraklar üzerinde yaşayanların ruhunu taşır, kimi topraklar ise uğruna savaşanların adıyla anılır. Kerkük işte böyle bir şehir. Sadece haritalarda bir nokta, sadece tarih kitaplarında bir sayfa değil; Kerkük bir kimlik, bir yürektir, koca bir milletin kaderidir.

Taş sokaklarında yankılanan ayak sesleri burada yaşayan her bir Türkmen'in sesiyle birleşir. Bir çocuk güldüğünde, bir annenin

duası gökyüzüne yükseldiğinde, bir sanatçı bağlamasının tellerine dokunduğunda Kerkük konuşur. Ama bazen fısıltıyla, bazen çığlıklarla... Zira Kerkük sadece sevdaların değil, ayrılıkların, acının ve direnişin de şehridir.

Yüzyıllar boyu nice fırtınalara direndi bu topraklar. Kimi zaman gökyüzünü karartan kara dumanlar, kimi zaman sokaklarına dökülen gözyaşları... Ama Kerkük hiçbir zaman

boyun eğmedi, hiçbir zaman susmadı. Çünkü bu şehrin damarlarda dolaşan kanı, boyun eğmez Türkmenlerin varlığındandır. Türkmenler, bu şehrin asıl sahipleri, onun hafızası ve vicdanıdır.

Her taşının altında bir hatıra, her sokağın köşesinde bir hikâye gizlidir. Kerkük Kalesi yüzyıllardır bu toprakların bekçisi gibi dimdik ayakta durur. Onun duvarlarına dokunduğunuzda atalarımızın sesini duyarsınız; burada bir âh yankılanmıştır, burada bir ant içilmiştir, burada bir nesil toprak için, kimlik için, varlık için can vermiştir.

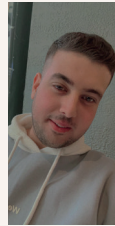
Kerkük'te tarih kanla yazılmıştır. 14 Temmuz 1959'da şehidimiz Ata Hayrullah ve onlarca Türkmen vahşice katledildi. 16 Ocak 1980'de şehit liderlerimiz Necdet Koçak, Adil Şerif, Abdullah Abdurrahman, Rıza Demirci sadece Türk oldukları için darağacında can verdi. Onlar, bayrağımız inmesin, dilimiz susturulmasın, vatan toprağımız bizden koparılmasın diye şehit oldular. Bizim varlığımızı yok sayanlar bilsin ki Kerkük Türk'tür, Türk kalacaktır! Bu topraklar, gök bayrak altında Türkmenlerin ana kucagıdır. Bize

hep sorarlar: "Siz kimsiniz?" Biz cevabımızı Kerkük'le verdik. Biz, şehrimizin sütunları kadar eski, onun yüreği kadar güçlü, onun sokakları kadar gerçeğiz. Bizi silmek istediler ama biz, Kerkük'le birlikte her seferinde yeniden doğduk.

Bugün Kerkük yine ayakta; yorgun ama yıkılmamış, hüznü ama umudunu yitirmemiş. Biz de aynı şekilde; her baskıya, her zulme rağmen dimdik durmaya devam ediyoruz. Çünkü bu toprakların asıl sahibiyiz.

Kimi zaman uzaklarda olsak da ruhumuz hep bu topraklara bağlıdır. Adımızı değiştirseler de sesimizi kıssalar da şehrimizin dokusuna işlenmiş izleri silemezler. Biz buraya ağıt yakmayız, biz buraya yeminliyiz.

Ve bir hakikat vardır ki, Kerkük yalnızca bir şehir değil; bir ruh, bir şuur, bir milletin zamana meydan okuyan hikâyesidir. Biz o hikâyenin sözleri, Kerkük ise kalbimizin mührüdür.

2001 yılında Kerkük'te doğdu. Üniversite eğitimine Türkiye'nin başkenti Ankara'da devam eden Yazaroglu, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümünde öğrencidir.

Nuha Kureci
İnsanı İnsana Bağlayan

Gözleri var, görmek için.
Kulakları var, duymak için.
Burnu var, koklamak; kalbi var,
sevmek; beyni var, düşünmek;
dili var, konuşmak ve tatmak için.
Ne çok işi var. Hepsini öyle ya
da böyle yapıyor. Bazen ayrı
ayrı zamanlarda, bazen hepsini
bir anda idrak etmek, anlamak

ve bilmek için çalıştırıyor. Bir
elmaya bakarken gerekli azaları
elmayı anlamak için harekete
geçiyor. Belki elmanın sesi yok,
burada kulağa iş düşmemiş
olabilir. Bu yüzden elmaları
muhtemelen hiçbir zaman tam
anlamıyla anlamamış olacağız.
Ama bir insana bakarken isterse

her hücresini kullanarak onu anlayabilir. Bir insanı en iyi anlayabilecek olan başka bir insandır. Çünkü birinde ne varsa diğerinde de vardır.

Uzak diyarlarda, yabancı yüzlerin gaddar bakışlarında müşfik bir duygu kırıntısı ararken aslında o yüzlerin sahibiyle hiç ortak azalarımızın olmadığını inanıyoruz. Onlar başka yerde, biz başka yerdeyiz. Onlar yukarıda, biz aşağıdayız. Onların ayakları memlekete basıyor, biz havada süzülüyoruz. Aslında onlar kendi yerlerinde, biz ise onların yerindeyiz.

Kararan havanın ilk saatlerinde şu ekmek alan adam, parasını ödedikten sonra evine dönecek.

Gelen geçen herkesin eve gittiğini düşünürsün. Çünkü o saatler insanın geldiği yere dönüş saatidir. O saatler senin görünmediğin saatlerdir. Artık onlardan biri olmadığın, onlarla aynı azaları paylaşmadığın, aynı kulak, burun, ağız, beyin ve kalbi paylaşmadığın saatlerdir.

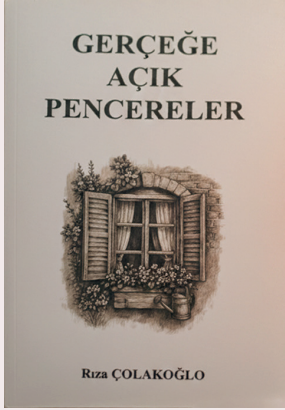
Bu azalar sende var, onlarda yok gibidir. Eve dönmeyecek olma hissini onlarda bir karşılığı

olmadıktan sonra artık aynı zemini paylaştığın insanların seni anlamasını bekleyemezsin. Önünden geçtiğin duvar, üzerine bastığın on milyarlarca taş, gölgesinden nasiplendiğin her ağaç sana daha yakındır. Onlar da insanlara senin kadar yabancısıdır. Anlaşılmaq için aynı cinsten olmanın yeterli olmadığını anlarsın.

Ama insanı insana bağlayan bir ihtimal her zaman vardır. Biri gelir, o uzak diyarda sana eve dönecek olmanın hissini yaşatır. O an kendine yakın hissettirmiş olduğunu taşlar, duvarlar ve ağaçlar kadar suskun olmak zorunda olmadığını anlarsın. Önce kalpler buluşur, sonra diğer azalar... Artık anlamak için hiçbir engel kalmamıştır. İnsana yakışan en güzeli, yine başka bir insandır.

2003 yılında Erbil’de doğmuştur. Selahaddin Ünversitesi Diller Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunudur.

Meral Bayar Saatçi

Mürekkepten Kùltürler: Gerçeğe Açık Pencereleler

Gerçeğe Açık Pencereleler kitabı; şiir, halk edebiyatı ve folklor metinleri yazan kùltür elçisi Rıza Çolakoğlu'nun eserlerinden biridir. Eser, üç kitap birleşiminden oluşan bir şiir kitabıdır. İlk kitap Sürgünden Şiirler ismiyle 34 şiir, ikinci kitap Dağların Ötesindeki Şehir ismiyle 45 şiir ve çeşitli hoyratlar, üçüncü kitap ise Son Durak Türküleri ismiyle 44 şiir içermektedir. Eser, toplamda 120'den fazla şiir barındırmakla birlikte 343 sayfadan oluşmaktadır. Yazar şiirlerini Türkiye Türkçesi ve Irak Türkmen (Türkmeneli) Türkçesiyle kaleme almıştır. Çolakoğlu bu eserde; siyasi baskılar, sürgün, tutukluluk, göç, millî mücadele ve yaşamın ağır yüklerini şiirin, folklorun ve

kùltürel hafızanın içinde adeta yaşıyor. Dolayısıyla bu eser hem edebî hem sosyokùltürel olarak büyük bir önem taşıyor. Ayrıca bu eser, derin anlamlar içeren şiirler içermektedir. Bu sebeple olgun yaş gruplarına hitap etmektedir.

Eser Şaşkın başlıklı şiirle başlayıp Düş başlıklı şiirle noktalanıyor. Yazar kitabın girişinde;

“Tahta oymak bilmem şiir
dizerim,
Bir harfin ardınca yüz yer
gezerim,
Ekmek böler kine çarpı çizerim,
Eksi ne demektir artı ne
bilmem.”

dizelerini yazarken, kitabın son şiirinde ise;

“Malına kıymayan kıysın canına,
Arzu koşa koşa gelmez yanına,
Bağvan emek eder bağ bostanına,
Er geç bar verecek şitil gözetir.”

dizelerini yazmıştır. Çolakoğlu, kitabın girişine istemeden dünyaya geldiğini, memleketinde ve dünyada adaletin işleyişine duyduğu şaşkınlığı kaleme alırken kitabın son şiirinde ise düşlediği insanlığı dizelerinde işlemiştir; burada insanın emek vermeden hiçbir şeyi elde edemeyeceği fikrini savunmuştur.

Eserde dikkat çeken bir diğer şiir ise Bir Göçmenin Türküsü şiiridir. Şair burada 2014 sonrası IŞİD terör örgütünün Musul işgali sonucunda göçe maruz kaldıklarını ve göçün zorluklarını dizelerine dizmiştir. Çolakoğlu bu şiirde;

“Aylar oldu Telafer’den ayıyam,
Men hardayam yurdum yuvam
hardadır?
Yurdundan kavulmuş sürgün
biriye,
Köyüm kendim harda, ovam
hardadır?”

dizelerini Irak Türkmen (Türkmeneli) Türkçesiyle kaleme almıştır. Şair ayrıca IŞİD terör örgütüne olan nefretini “Gün geleydi öç alaydım DAES’ten.” dizesini yazarak dile getirmiştir. Şüphesiz ki her insan yurdunu

mesut, halkını refah içinde yaşarken görmek ister. Çolakoğlu ise tam da böyle bir insandı. Türkmeneli halkının çok değerli bir halk olduğunu düşünüyor ve hak ettikleri gibi yaşamalarını diliyordu. Şair bu fikrini; her dizesinde, her dörtlüğünde ve her gazeline okuyucusuna hissettirmiş ve yaşatmıştır.

Bu bağlamda Gerçeğe Açık Pencere; göç, memleket hasreti, yaşamın ağır yükleri, siyasi baskılar, aşk ve benzeri temaları konu alarak, yalnızca bir şiir kitabı olmanın ötesine geçerek bir milletin hafızasını, acılarını, direncini ve umutlarını kayıt altına alan kültürel bir belge hâline gelmiştir. Rıza Çolakoğlu, hem bireysel hem toplumsal yaşamışlıkları ustalıklı harmanlayarak okuruna hem geçmişi hatırlatmış hem de geleceğe dair bir bilinç mirası bırakmıştır. Eserdeki her şiir; sürgünün soğuşunu, göçün yorgunluğunu, adalet arayışının sancılarını ve insanın özündeki iyiliğe dair inancını hissettirerek okuyucuyu derin bir yolculuğa davet etmektedir. Bu nedenle eser, yalnızca edebiyatseverler için değil, kültürel hafızayı ve tarihsel deneyimi anlamak isteyen herkes için değerli bir eser niteliğindedir.

Mehmet Erdem
Don Ritchie ile 24. çay

Bu gece, yirmi dördüncü intihar denemesi
Başarısız bir şiirin kâğıt üstünde terlemesi.
İçimdeki beton her seste çatırdayan bir yarık.
Ben, kaderin ıskartaya çıkardığı yalnızlık adlı artık.
Yüzümde bir harita var, çizgileri kurşunla çizilmiş:
Olmaması gereken her şeyin olmuşluğuna bir kanıt.

Geri Dönüştür Vagon

Hangi köşede unuttum o masum suratımı?
Şimdi cebimde sadece o büyük pişmanlığın fitili.
Her “keşke” bir dinamit, patlar ve sesini yutar şehir.
Bana kalan bu sessizlik, bu soğuk, bu kof zehir.

Çürük bir elmayı kemiren kurt gibi, içim de kemirilen:
Doğru yolu seçme şansı varken, bile isteyerek sapılan.
Her saniye geçmişe atılan iğrenç bir tokattır.
Ve ruh, bu işkencehanede kendi kendini feda eder.

Mefhumların İdamı

Beklediğim o “mucize” takside unutulmuş bir eşya.
O büyük hayal, kırık bir cam parçasından ibaret
Kesiyor nefesimi, her umut kırıntısı parçalandığında.
Bu hayal kırıklığı, mideme saplanmış bir bıçak değil,
Daha fazlası; damarlarımdaki kanı metalik bir sıvıya çeviren.
Şimdi söküp atıyorum tüm o sahte “iyi niyet”leri.
Bu düzen mi? Bir karikatür, bir yalan, bir çürümüşlük.

Absürdün Vasiyeti

Sistemin çarkına fırlatılan, bilinci yerinde bir taşım ben.
Gülünç buluyorum bu ciddiyetle oynanan yaşam oyununu.
Ne bir lider, ne bir takipçi; sadece bir başkaldıran.
Bu absürt başkaldırı, bir haykırış değil, usulca fısıltı:
Ben bu oyunda yokum. Kurallarınız, benim için kâğıt parçası.
Karanlık, son limanım. Duygusallık, son savaşım.
Ve ben, bu enkazın üstünde dik duran, en sert, en kırık heykelim.

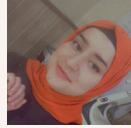

2000 yılında Kerkük'te doğmuştur.
Kitap Üniversitesinde Uluslararası
Politik ve Diplomatik İlişkiler alanında
lisans öğrencisidir.

Maral Beyatlı
**Pembe Dumanlar
Anılar**

Pembe dumanlı anılar arşivindeydim dün gece
Aygün ışığının içimde yüzdüğü zamanlarda bir gelgit vardı
Ezgi coşuyordu yankılarında
Gel dedikçe anılarım beni gül andan etmekte

Pembe dumanlı anılar arşivindeydim dün gece
Buz yazı çizime işlenmiş pür canlı duygularda
Bir sandık vardı doluydu dik yokuşlu şarkılarla
Eskiye şarkı şimdiki ânıma ateş etmekte

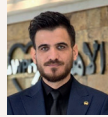
2003 yılında Kerkük'te doğdu.
Hâlihazırda Kerkük Üniversitesi
İnsani Bilimler Eğitim Fakültesi
Türkçe Bölümü öğrencisidir.

Ahmet Oruçoğlu
Yıldızsız Dünya

Başka bir âlem var mı dünyada?
Çok kayboldum hislerimde.
Ta zafer ilanına geldim,
Şimdi hevessizim işte.

Kefeni yırtmış yıldız ömründe,
Çırak geldim dünyaya.
Moralim yok işte, bu işte.

Ben, renkleri karıştıran birisiyim,
Dalgaları sayan.
Ne yapacağım, yardım et.
Boğuluyorum yuvarlak dünyada.

1998'de Tüzhurmatu'nun Yengice kasabasında doğdu. Tikrit Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fizik bölümünden mezundur. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi'nde fizik dalında yüksek lisansını bitirmiştir.

Hanin Ahmet Pamuk Dönen Okların Güncesi

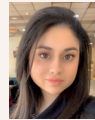
(Füze atılan hastanede ölen çocuklara)

Onlar ki gecenin gecesi,
Vcdansız yürekler...
Sanırsın kan diye
Zift taşır o damarlar.
Ölecek olsan içme sakın,
Zehirdir o sürahiler.

Şaşar mısın huyu diye yılana?
Dolanmaz mı yoksa sandın boynuna?

Haline sızlar oldu
O meleklerin melekler;
Beyazlara kundaklandı
Güzelim ak laleler.
Bu vahşete şahit olan
Vardı bir de kalemler;
Onlar da ağlar oldu,
Doldu taşı yapraklar.
“Şahit olsun” dediler,
Bu günlere tarihler;
Asılsın her köşeye
Karanfillerden taşlar.

Kar mı kalırdı bunlar,
Yatar mı hiç aklına?
Bir gün sapıp döner ok,
O zulmün yatağına.

2002 yılında Kerkük'te doğdu.
Kerkük Üniversitesi Tıp Fakültesi
6. Sınıf öğrencisidir. Müzikle
ilgileniyor.

Esen Kutup
Sabahın İlk Işığında

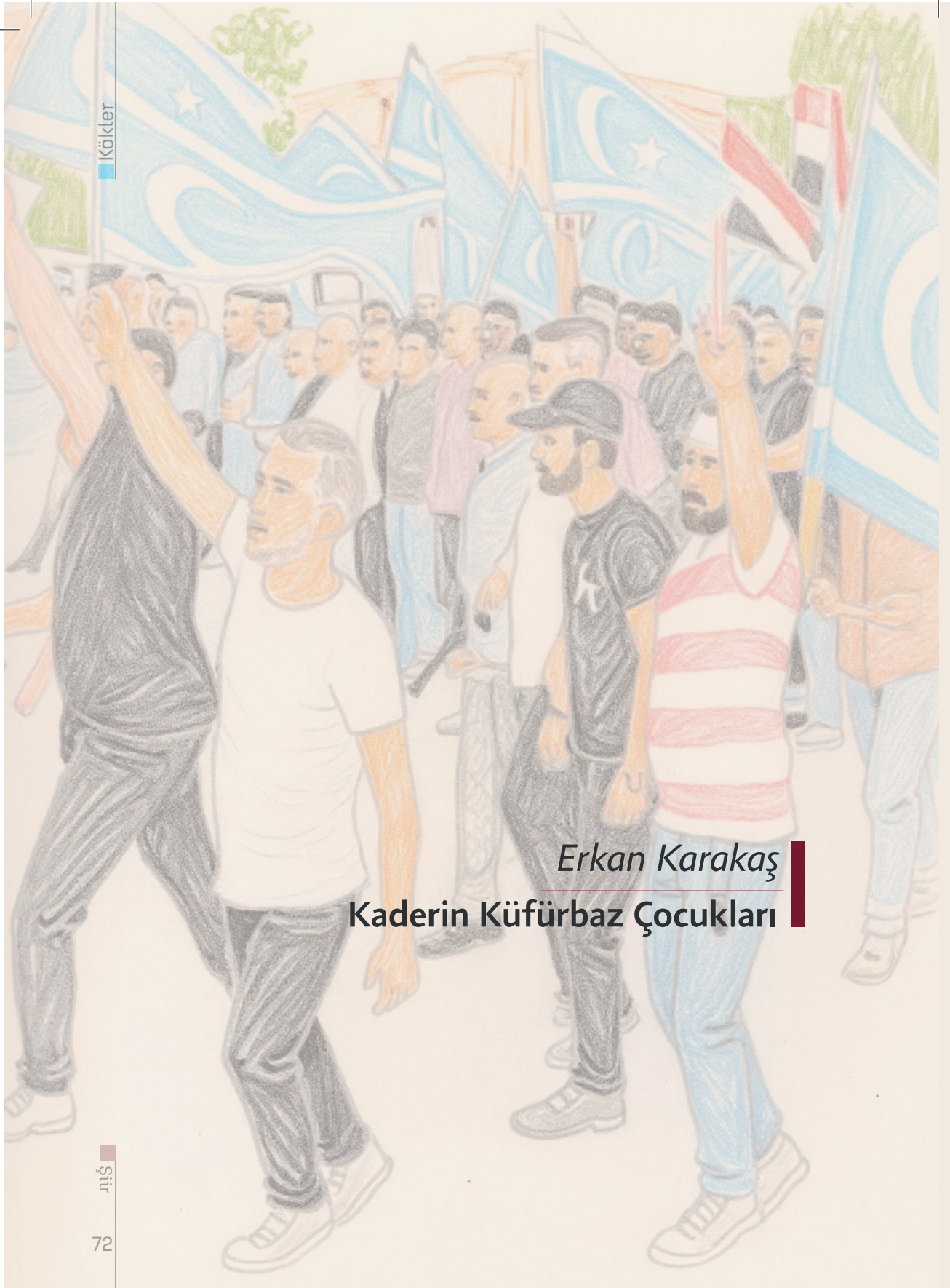
Sabahın ilk ışığında
Yerler hâlâ uykuda
Ben, kahvemi tutarken
Pencereden geçen rüzgar
Bir gazete sayfasını savuruyor
Ve komşunun sütü hala kapıda bekliyor

Sokağın köşesinde bir çocuk
Tek ayakkabısı ile koşuyor
Ve ben gülümsüyorum
Hiçbir şeye yetişemeyen hayatımıza.

Bir kuş konuyor çatının ucuna
Sanki bütün sabahı beklemiş gibi
Ve kahvemin buharı
Yavaşça yükseliyor,
Ben de onunla birlikte uyanıyorum.

2001 yılında Kerkük'te doğdu.
Halen Kerkük Üniversitesi
Veterinerlik Bölümü 5. sınıf
öğrencisidir.

Erkan Karakaş
Kaderin Küfürbaz Çocukları

Ötekiyiz biz,
Kimliksiz.
Teorik sevilip pratik nefret edilen,
Her rengin en koyusu;
Özgürlükten mustarip,
Kurşunlarla eksilen.

Nehri geçmek isteyen topal bir atın
Yaka cebinde taşıdığı sade savaşçılar
Ölüme kurtuluştan fazlaca yakın
Pusuda tütün yakar timsah aşçılar.

Nefessiz,
Memleketsiz.
Balkonda nasırlı parmaklar
Kahveyle öpüşür.
Kalbimizde dua,
Dilimizde küfür.
Oportünist bir yaklaşım
İkisini de bölüşür.

Karanlığın gölgesinde aydınlığa sövenler...
Sizin ender kutsallarınız
Bizim çağdaş bağnazlığımızla yüzleşemez.
Sıcaktan ölen ihtiyar çöpçü
Toplamaya gelmişti kültürümüzü.
Dilsiz kulların yol boyunca cesetleri
Yüzüstü kıyıya vuran

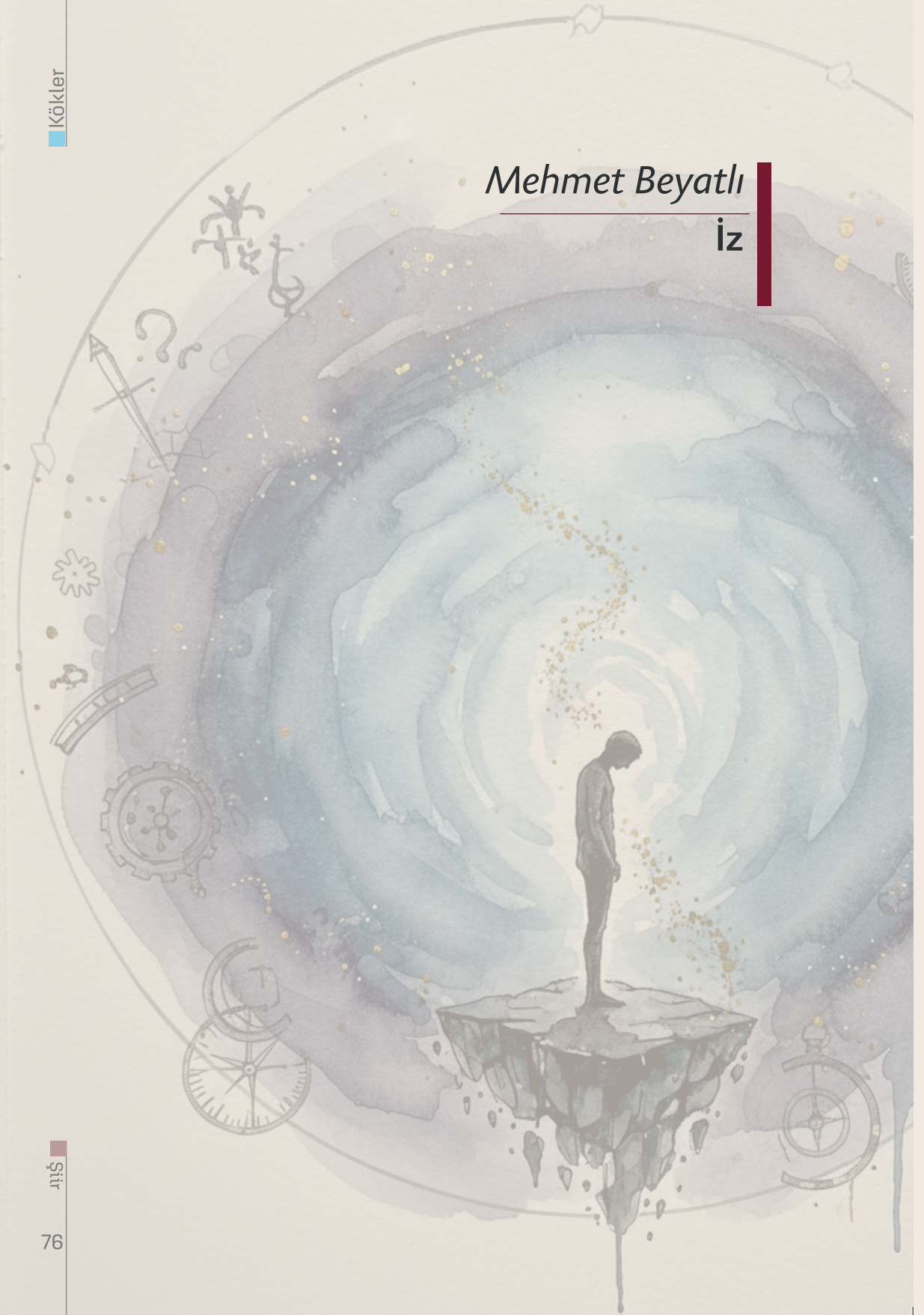
O bebeği anımsatıyor bana
Tarihsiz ve talihsiz
Üç milyonluk bir milletin haylaz üvey oğlu
Babasına mavi isyan
Aęabeye kırıgın
Diploması buruşan mühendis
Cumhuriyet caddesinde kundura boyacısı

Şehidinin yalnızca adını bilenler
Adını dahi bilmeyip kendine insan diyenler
Baharda barut soluyan cadı burnunuzla
Siz mi ezan okursunuz kundaktaki balama?

“Fiat iūstitia ruat cælum”
(Gökyüzü düşse de bırak adalet yerini bulsun)

2000 yılında Kerkük'te doğdu
Karabük Üniversitesi Uluslararası
İlişkiler bölümünden mezundur.
Halen aynı bölümde yüksek
lisansına devam etmektedir..

Kimiz biz, neyiz biz
Tank konvoylarının gölgesinden geçeriz
Orta çağın oklarını
Modernite mermileriyle bileriz

Çünkü geçmişin çınarı hala alev
Ve biz bu devranın ateşten nesliyiz

Köyümüzde devrilen buğdayı toplarız
İskoç Kedilerinin kibrini bir kenara bırakıp
Sokaklarda dağılmış taşları
Duvarları ören elleriz
Henüz bulmadık kimiz, neyiz
Hala sessiz ve sis
Geleceğe dair bir iz
Göremedik

2002 yılında Kerkük'te doğdu. Halen Kerkük Üniversitesi - Tıp Fakültesi 6. sınıf öğrencisidir.

Ergin Türkmenoğlu

Hâlâ var ama

Kahvenin kokusu geliyordu
Köşeden, bir yerden
Tavla taşları, zarın sesi
Duyuluyor o manzaradan
O kareden.
Okulların dev çınarları idi
Oturanlar,

Sohbet edenler,
Cennet kokanlar,
Şimdi toprağa sarılı
Üstünde 15 minicik melek büyüten
Hayat doktorası almış mektepler

Her sokakta,
Her güzergahta vardı onlar
Giysileri eski idi belki
Ellerinden, nefeslerinden
Şifa akanlar

Tabağı boş göndermek ayıp
Külüne muhtaç olduklarımızın
Yasası idi
Baş ağrısında bile
Karındaşlardan önce yetişmesi
Hepimizin en kutsal mirası idi

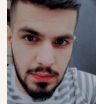

1990 yılında Kifri ilçesinde doğdu. Süleymaniye Üniversitesi Kelar Temel Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi bölümünden mezun oldu. 2015 yılında Mısır Cumhuriyeti İskenderiye Üniversitesi Beden Eğitimi Fakültesinde yüksek lisans eğitimini bitirdi.

Karrar Hançerci
Bahçelerde İsyan

Yine yarıda kaldı kına geceleri
Barut solumaktan
Kansere yakalandı kelimelerim
Ayrılık ne derin bir çukur,
Bilmezdim şiirlerin derman olduğunu
Morfinle neşterlenmeden önce
Hayatın beyaz ücralarına saklı
Kadim güvercini
Alma, ağladığım rüyaları
Kızıl sema yürüyüşlerimi
Bağrıma sokulan irkiltici sancılar
Kaybolur güvercinin makam aracında
Gözlerim en deli Che fıkrasında
Komando divitlerim
Beyaz düşüncelerim
Savaşıyor yeşil kıtalarla
Aklımda hala isyan baskınları
Hayallerim yoğun bakımda kaldı

2001 yılında Kerkük'te doğdu. Kerkük Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tasarım bölümü mezunudur. Öğretmenlik ve Türkmeneli TV'de muhabirlik yapmaktadır.

Ansar Kayacı
Loş Işığın Altında

Sıcak bir kentin soğuk kaldırımlarında anladım yaşam
denilen hayatı.

İnsanların yüzünden tebessümü çalan, sıfır altı buçuk
alarmlarından pay çıkardım kendime.

İçi ne kadar da boş bir dünya bu...

Sevgilerin, umutların, yarınların üstünü kirli bir
vedayla örten;

Bastığı toprağın kıymetini bilemeyen yüzlerce
insandan biri olamadan

Göç etmek istedim.

Ellerim donuk, yüzüm asık; yüreğimden bihaber.

Binaların arkasına gizlenen rüzgâr,

Hiç olmazsa sen anlat çarptığın bedenlerin sevincini.

Belki de mutluluk, gölgelerin ardından yüzüme vuran
güneşin sıcaklığıydı;

Her nefeste buharlaşan ölüm gibi.

Beton çiçeklerin bir manası oldu eski papatyaların
yerine.

Belirsizlik sardı her yanı;

Ne sevdiği ne de sevmediği bilinmez oldu artık.

Çıkılmaz sokaklardan çıkılmaz yollar kapladı dört
yanımı.

İçimde bir korku, içimde bin hasret.

Günün on, bilemedin on iki saatini psikolojik baskı
altında yürüten bir toplum;

Akşam sekiz yemeğinde memleket sorunlarını ele
aldı.

Sarı ışığın ismi, loş bir ışık olarak adlandırıldı;

Güzel olduğundan değil, kimse yorgunluğunu
göstermek istemediğinden.

Hasılı, sıcak bir kentin soğuk kaldırımlarında anladım
yaşam denileni.

1995 yılında Kerkük'te doğdu. Kuzey
Teknik Üniversitesi Yakıt ve Enerji
Mühendisliği bölümü mezunudur. Şu
anda sunucu ve radyocudur.

Danya Şahin Kaybolan Yıllar

Kaybolan yıllarım...

Sen.

İçimde hâlâ bir kız var,
saçlarını örerken susmayı öğrenen,
papatya göbeğine dilek saklayan.

Büyüdüm...

Ama içimde hâlâ
kanat çırpın bir kuş,
sessiz, evsiz.

Zaman akıyor...

Dicle'nin mavi sularında kaybolan bir ışık.

Salıncağım sallanıyor.

Çocukluğumun gölgesi
çarpar yüzüme.

Minik ışık döküldü.

İçimde hâlâ sıcak iz...

Annem derdi ki:

“Kalbin kırılmadan büyüzmez.”

Haklıydı...

Kırık parçalar içimde,
sessiz, derin.

Şimdi...

Sezen’in duraklarından birindeyim.

Gözyaşım bir sebep...

O eski kız

omzuma konuyor,

“buradayım.”

Ve bir uğur böceği geçiyor

avuçlarımın üzerinden

sessiz bir şans gibi.

Bana kaybolan yıllarımı verseler bile...

Dönemem.

Çünkü o küçük kız

sessiz büyüyor.

Her nefeste

onun ince gölgesi var,

silinmeyen,

susmayan,

büyümeyen bir iz

2004 yılında Kerkük’te doğdu.
Kerkük Üniversitesi Tıp Fakültesi
4 sınıf öğrencisidir. Sosyal aktivite
organizasyonu ile ilgileniyor.

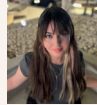
Melek Küzecioğlu
Sessizliğin Mahkemesi

Neden verdin bana bu kalbi,
Kırılmaya bu kadar meyilli !
Neden yaktın içimde bir umut ışığı,
Sonra onu söndürmek için mi?

Gözlerimi açtım bu karanlık dünyaya;
Bir ışık ararken kayboldum.
Sana seslendim her seferinde,
Ama cevapların hep sessizlik oldu.

Düşüncelere daldım, yıldızlara baktım;
Senin izlerini aradım boşlukta.
Ellerim boş, dualarım sessiz...
Hangi mahkemede hakkımı arayacağım?

Adalet nedir; kim karar verir?
Bu oyunun kurallarını kim yazdı?
Ben mi yanlış oynadım yoksa
Zaten kaybetmeye mahkûm muydu ruhum?

2008 doğumlu, Erbil'de yaşıyor ve lise son sınıf öğrencisidir.

Notlar

Notlar

Notlar
